

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

35. заседание

Понеделникъ, 22 априлъ 1940 г.

(Открито въ 15 ч. 50 м.)

Председателствувалъ подпредседателъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: Александъръ Загоровъ и Ангелъ Вълчевъ.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Съобщения:

Отпуски	869
Питания	869

По дневния редъ:

Бюджетопроектъ за разходите презъ 1940 година по Министерството на железниците, пошитъ и телеграфитъ — Главна дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ (Продължение разискванията, докладване и приемане)	869
Говорили: М-ръ И. Горановъ	869
С. Мариновъ	872

Стр.

Предложение за одобрение на вѣкои постановления на Министерския съветъ по Министерството на войната (Приемане)	878
Законопроектъ за българското рѣчно плаване (Първо четене — разискване)	879
Говорили: Е. Екимовъ	881
А. Гачевъ	883
Л. Поповъ	884
П. Стайновъ	886
И. П. Недѣлковъ	889
Дневенъ редъ за следващото заседание	890

Стр.

Председателствувалъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Пригизтуватъ нужния брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсутствуватъ следните народни представители: Борисъ Мончевъ, Василъ Цвѣтковъ, Гаврилъ Ленковъ, Георги Чалбуровъ, Георги Миковъ, д-ръ Георги Рафаиловъ, Димитъръ Арнаудовъ, Жико Сгруджевъ, Иванъ Батембергски, Кирилъ Минковъ, Киро Арнаудовъ, Лазаръ Бакаловъ, Маринъ Тютюнджиевъ, Марко Сакарски, Никола Генковъ, Николай Султановъ, д-ръ Николай Николаевъ, Стефанъ Керкенецовъ, Тодоръ Поляковъ, Тотю Маровъ и Филипъ Махмудиевъ)

Имамъ да ви направя следните съобщения.

Бюрото е разрешило отпусъ на следните г-да народни представители:

на г-нъ Кирилъ Минковъ — 1 день, за 22 т. м.;
на г-нъ Лазаръ Бакаловъ — 1 день, за 22 т. м.;
на г-нъ д-ръ Никола Минковъ — 2 тена, за 19 и 20 т. м.;
на г-нъ Жико Сгруджевъ — 3 дни, за 22, 23 и 24 т. м. и
на г-нъ Тодоръ Поляковъ — 3 дни, за 22, 23 и 24 т. м.

Постъпили сѣ следните питання:

Отъ провадийския народенъ представителъ г-нъ Дичо Тодоровъ до г-на министра на железниците, пошитъ и телеграфитъ относно поведението на началника на железнопътното депо въ Перникъ, г-нъ инж. Йорданъ Димовъ.

Отъ народния представителъ г-нъ Аврамъ Гачевъ до г-да министритъ на финанситъ и на правосъдието относно удължение срока за събиране по съдебенъ редъ задълженията на бѣжанците.

Питанията ще бѣдатъ изпратени на г-да министритъ за отговоръ.

Пристъпвамъ къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисиия по бюджетопроекта за разходите по Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ за 1940 бюджетна година — продължение разискванията.

Има думата г-нъ министърътъ на железниците, пошитъ и телеграфитъ.

Предвидъ на това, че г-нъ министърътъ въ своята речъ ще трѣбва да си служи съ бележки, ще говори отъ мѣстото си.

Министъръ Иванъ Горановъ: (Посрещнатъ съ ръкоплѣскания) Г-да народни представители! Следъ обстойното и твърде компетентно изложение, което министърътъ на финанситъ г-нъ Божиловъ направи по общото финансово положение на страната, поради малкото време, съ което разполага Народното събрание за гласуване бюджета на д-ръ г-нъ министертъ, азъ ще се задоволя да направя само вѣколко кратки бележки по бюджетопроекта, който поднасямъ на вашето одобрение, и по мненията, които се изказаха отъ говорившите по него.

Касае се тукъ за бюджета само на Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ, защото друга дирекция на ведомството, Главната дирекция на железниците, съгласно закона, има бюджетъ отдѣленъ отъ държавенъ бюджетъ, който ще бѣде внесенъ следъ приемане бюджетитъ на министерствата.

Бюджетътъ на Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ тази година, както виждате, се внася съ едно намаление спрямо миналогодишния. За 1939 г. разходниятъ бюджетъ на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ е 321.000.000 л., отъ които, ако се спаднатъ 43.000.000 л. извънредни разходи, оставатъ 278.000.000 л. редовенъ бюджетъ. Тазгодишниятъ бюджетъ е 271.000.000 л., или съ 2.000.000 л. по-малко. Още при предлагането на бюджетопроекта съ г-на министра на финанситъ презъ месецъ февруарий, азъ направихъ известни искания за увеличение било числото на станциите, било на персонала, които увеличения се налагаха отъ нуждите на службата. Но предвидъ на общото финансово положение, което вамъ азъ е известно, г-нъ министърътъ на финанситъ тогава не можа да се съгласи съ тѣзи искания. Презъ изтеклите три месеца, обаче, се видѣ, че постъпленията отъ пощенските приходи значително надминаха това, което се е предвиждало. Пощенските приходи презъ последните години систематически сѣ расли. Това сѣ приходитъ по § § 47-52 на държавния приходенъ бюджетъ и § § 119 и 120 на същия бюджетъ. Тѣ сѣ отъ телеграфни такси, отъ пощенски марки и карти, отъ такси за колетни, отъ телефонни такси, отъ печалбата на Пощенската каса и съ радиоразпрѣскавателната служба. Отъ тѣзи приходи държавата е имала презъ 1936 г. фактически 272.000.000 л. приходи; презъ 1937 г. — 308.000.000 л.; презъ 1938 г. — 340.000.000 л., и презъ 1939 г. — 379.000.000 л. За настоящата 1940 бюджетна

година бюджетопроектът предвижда кръгло 400.000.000 л. Обаче през изтеклият три месеца, вмѣсто 100-тѣ милиона лева, колкото се е предвиждало да постѣпятъ, сѣ постѣпили 118.000.000 л., значи около 18% повече. Това още не значи, че приходитѣ ще бѣдатъ такива и до края на годината, обаче това е указание, че тазгодишнитѣ предвиждания значително ще бѣдатъ надминати. Ето защо, въ съгласие съ г-на министра на финанситѣ, азъ предложихъ известни увеличения на разходитѣ, които бюджетарната комисиия прие. Тѣзи увеличения, обаче, не се направиха за смѣтка на предполагаемитѣ повишения въ приходитѣ, защото бюджетътъ на Дирекцията на пошитѣ не е самостоятеленъ бюджетъ, а е частъ отъ общия държавенъ бюджетъ, следователно, повишенията, които има по пошитѣ, могатъ да бѣдатъ балансирани и даже унищожени съ по-малкия приходъ отъ други нѣкои приходни пера. Затова тѣзи увеличения се направиха за смѣтка на съкращенията пакъ по разходния бюджетъ на пошитѣ.

Увеличенията сѣ следнитѣ: на първо мѣсто, едно увеличение въ числото на станциитѣ. Числото на телеграфопоштенскитѣ станции отъ 1925 до 1939 г. е било почти същото. Така, презъ 1925 г. сме имали 579 станции, а презъ 1939 г. — 593, само съ нѣколко повече. Въ бюджета за 1939 г. сѣ били дадени 50 нови телеграфопоштенски станции. Тѣй че сега имаме 643 станции. При едно увеличение на населението отъ 1925 г. досега съ около 23%, ние имаме едно увеличение на станциитѣ само съ около 10%. Затова въ бюджетарната комисиия стнаало се предложи едно увеличение съ още нѣколко телеграфопоштенски станции — смѣташе се около 10. Но вмѣсто това, съ съгласието пакъ на г-на министра на финанситѣ и по искане на службата, бюджетарната комисиия реши да се дадатъ 35 телефопоштенски постове, което е много по-изгодно, тѣй като по този начинъ се обслужватъ много по-добре населенитѣ пунктове.

Също така, поради голѣмото нарастване на радиотелеграфната служба и поради това, че София вече е станала разнѣсна станция за международна радиотелеграфна служба, предвижда се и единъ началникъ на радиотелеграфна станция въ София, заедно съ нужния персоналъ.

На второ мѣсто, парламентарната комисиия реши да се увеличи съставътъ на нѣкои съществуващи сега станции, за да може да се направя едно увеличение на службата, да се работи денснолно тамъ, където досега е нѣмало такава служба, или пакъ тамъ, където, поради икономически или други условия, се е увеличила трафикътъ, да могатъ да се дадатъ още нѣколко допълнителни чиновници.

На трето мѣсто, комисиията направи известни измѣнения, които сѣ въ интереса на самата служба и на служащитѣ. Отъ гледна точка на принципа за социална справедливостъ, който ние всички тукъ сме призвани да провеждаме, азъ помолихъ да се увеличатъ заплатитѣ на най-висшитѣ служащи по ведомството на пошитѣ — ученицитѣ телефонисти и ученицитѣ служащи. Ще видите на края на обяснителната таблица, че тѣзи ученици служащи получаватъ заплатата отъ 990 л. месечно, или на рѣка, чисто получаватъ нѣколко стотинъ лева. Тѣзи ученици, повече млади момичета, сѣ принудени често пѣти да чакатъ по една и две години, докато получатъ щатно мѣсто, измѣватъ се и изнемогватъ. Смѣтамъ, че актъ на висша социална справедливостъ е, на тѣхъ да бѣде дадена малко увеличена заплата и бюджетарната комисиия се съгласи да я увеличи на 1.100 л. месечно. Азъ моля, г-да народни представители, да възпримете и вие това решение на бюджетарната комисиия.

Други увеличения на заплатитѣ по ведомството не се правятъ никъде; оставатъ въ същитѣ размѣри, въ каквито сѣ били презъ миналата година.

Като едно начинание отъ социаленъ интересъ за службата тази година се предвижда уреждането на единъ приютъ за децата на майкитѣ-телеграфопоштенки, за да могатъ тѣ да оставятъ децата си тамъ презъ време на службата подъ попечителството и грижитѣ на специално съ това натоварени хора. Въ § 75 на бюджета е предвидена скромната сума 100.000 л. за обзавеждане на този приютъ. Тѣй като само съ обзавеждането му не може да функционира, бюджетарната комисиия даде съгласието си да се предвиждатъ и две прислужнички-надзирателки за сѣция този приютъ, за да може тази година да почне да функционира.

Отъ особено значение за пощенската служба е обѣкътъ на пощенскитѣ служители. Ще видите въ § 9 да се предвиждатъ за обѣктъ всичко 4 милиона лева. Като имате предвидъ, че служащитѣ сѣ около 6.500 души, пада се на човѣкъ минималната сума 600 л., която не е достатъчна за шинелъ, куртка, панталони, ботуши и т. н. Затова по мое предложение и съ съгласието на г-на министра на финанситѣ бюджетарната комисиия увеличи кредита по този параграфъ съ още 2 милиона лева, или всичко 6 милиона лева.

Отъ тѣзи пари ние смѣтаме на първо време да купимъ платнища за междуселскитѣ курнери, за да запазимъ тѣхъ и пренасяната отъ тѣхъ поща отъ измъкране.

Предвиденъ е също така въ бюджетна кредитъ за допълнително възнаграждение за нощната работа на телеграфопоштенци, на което тѣ иматъ право съгласно чл. 66 отъ закона за държавнитѣ служители. И тѣй като кредитътъ се казва недостатъченъ, комисиията го увеличи съ още 600.000 л., за да може да се паднатъ по нѣколко лева повече отъ това, което сѣ получавали досега.

Увеличенията, които възлизатъ, както казахъ, общо на около 5½ милиона лева, не се направиха за смѣтка на предвижданиятѣ превишавания на постѣпленията; тѣ се направиха за смѣтка на съкращенията на нѣкои разходи, а именно на следнитѣ. Въ § 74 отъ бюджета бѣше предвиденъ единъ разходъ отъ 6.400.000 л. за постройка на пощенски палати въ нѣколко града. Тѣй като поради закъснение гласуването на бюджета този параграфъ нѣма да бѣде изразходванъ изцяло, понеже строителниятъ сезонъ ще мине — сега ще трѣбва да се почне съ подготвителнитѣ работи, съ конкурси, съ отчуждения, комисии, измѣрвания, скици, планове и т. н. — кредитътъ по този параграфъ се съкрати на 3.200.000 л. Също така се съкрати и кредитътъ отъ единъ милионъ лихви по кредитнитѣ сдѣлки, които бѣха предвидени, тѣй като голѣмата кредитна сдѣлка, която разрешихме съ закона за 400-тѣ милиона лева, ще почне да се провежда отъ идната година и лихвитѣ по нея ще почнатъ също да текатъ отъ идната година. Отъ тамъ се взе това увеличение въ разходния бюджетъ на пошитѣ. Общото увеличение спрямо първоначално предвидената сума възлиза на 5 милиона и нѣщо.

Азъ благодаря на всички г-да народни представители, които изказаха своето мнение по бюджета на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Особено се радвамъ на вниманието, което г-да народнитѣ представители Еню Кянтевъ и Петъръ Марковъ отдѣлиха за значението на радиото. Радиото е призвано да изиграе въ бѣдешитѣ съобщителни сръбства извънредно голѣма роля. Напредѣкътъ на радиото презъ последнитѣ 10 години надминъ и най-смѣлитѣ фантазии, които бихме могли да си правимъ преди 20 години. Достатъчно е да се помисли, че ние чуваме въ момента на произнесането речитѣ на вилни държавници на чужди държави, често пѣти въ далечни континенти. За държавитѣ съ голѣми територии радиото представлява вече единъ важенъ факторъ въ управлението на тѣзи държави. За малки държави, като нашата, то е голѣмъ факторъ за културния и стопански напредѣкъ на страната. Че радиото е една необходимостъ у насъ се вижда отъ приходитѣ. Приходитѣ отъ радиото у насъ се увеличаватъ значително всѣка година и надвишаватъ предвижданията. Така, съ тазгодишния бюджетъ сѣ предвидени да постѣпятъ съ радиотакси 25 милиона лева, или за тримесечието сръдно 6.200.000 л. Вмѣсто това за изтеклото тримесечие за настоящата година сѣ постѣпили 16.600.000 л. Значи, 2½ пѣти повече, отколкото сѣ предвижданията по бюджета.

Проблемата, която предстои да се разреши у насъ, е да се направи радиото достъпно за широкитѣ селски маси у насъ, защото нашиятъ народъ въ болшинството си е земеделски. Не е достатъчно да има въ всѣко село по едно радио въ читалището или единъ приемникъ въ нѣкое заведение. Ще трѣбва въ всѣко сръдно стопанство да има по единъ радиоприемникъ, за да може действително радиото да изпълни тази задача, която то е призвано да изпълни. Тази проблема у насъ се свежда главно въ разрешаване задачата за произвеждането на евтинъ народенъ приемникъ и също така за построяването на специаленъ предавателъ съ малко по-голѣма мощностъ, програмата на който да бѣде нагодена специално за нуждитѣ на нашето село. Разрешаването на тази проблема за радиото трѣбва да бѣде една отъ грижитѣ на нашата съобщителна политика.

Прави сѣ възгледитѣ, които изказа г-нъ Крумъ Митковъ относно значението на Съюза на телеграфопоштенци и за Телеграфопоштенското училище. Да се взематъ служащитѣ по телеграфопоштенското ведомство измежду свършилитѣ едно училище, въ което тѣ получаватъ специална подготовка, оказва своето благотворно влияние, защото училището ги отклонява отъ задачи, които не сѣ тѣхни, и ги направлява къмъ чисто служебни и професионални задачи. Телеграфопоштенскитѣ съюзъ също така изигра своята голѣма роля, като обедини телеграфопоштенци около тѣхнитѣ чисто професионални идеали.

Г-да народни представители! Бюджетопроектътъ, който предлагамъ, съдържа само редовнитѣ разходи на службата. Извънреднитѣ разходи, които се налагатъ за подобрене материалната частъ на службата, смѣтаме да задоволимъ отъ кредита, който гласувахме преди няколко седмици.

Завършвам, г-да народни представители, като ви моля да гласувате този бюджет, за да докажем, че и въ сегашните времена, при оскудните сръдства, които държавният бюджет може да отдели за съобщенията на страната, ние сме направили всичко възможно да ги използваме най-рационално и да запазим ведомството на пощите не само на това положение, на което то е било през минатите години, но и да го издигнем. (Ръкоплъскания)

Председателстващ Димитър Пенев: Пристъпваме към разглеждане на бюджетопроекта параграф по параграф.

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Стефан Стателов: (Чете)

„Главна Дирекция на пощите, телеграфите и телефоните“ Глава I.

§ 1. Заплати на личния състав на Главната дирекция (вижъ объяснителната таблица) — 169.666.600 л. Безотчетни — 2.086.400 л. Дневно възнаграждение за допълнителен временен персонал — 500.000 л., — 172.253.000 л.“

Комисията увеличи сумата за заплати на личния състав на 172.395.000 л., а намали сумата за безотчетни на 1.600.000 л. Поради това общата сума по § 1 се увеличи на 174.495.000 л. Въ объяснителната таблица за разходите на личния състав комисията направи следните измѣнения:

На стр. 13 въ „А. Централно управление“ се предвижда „1 секретар“ съ месечна заплата 3.420 л.

На същата страница въ „б. Здравна служба и социални грижи“ се предвиждат 2 възпитатели за детския пансионъ (за 8 месеца) съ месечна заплата по 1940 л.; 1 бюфетчикъ за сѣщия (за 8 месеца) съ месечна заплата 1.560 л.; 2 прислужнички за сѣщия (за 8 месеца) — съ месечна заплата съ по 1.380 л.

На стр. 14 въ „3. Отделение за телеграфни и телефонни съобщения и техническо поддържане“ се зачерква „1 старши инспектор електротехник“, а инспекторите електротехници отъ 1 се увеличават на 2; на същата страница професионалитъ на предадени телеграми отъ 3 се увеличават на 15;

На стр. 17 въ „V. Студия София“ се предвижда 1 радиотехникъ за външни предавания (за 8 месеца) съ месечна заплата 4.140 л.; предвижда се и 1 старши радиотехникъ по радиосмущенията (за 8 месеца), съ месечна заплата 2.840 л.;

На стр. 20 въ „в. Общи служители за състопна и чекова служба“ въ длъжността 1 преосвачъ на коети и материали — мотоциклетистъ, се задрасква думата „мотоциклетистъ“. Зачерква се и забележката на същата страница: „Кредитътъ за отделение състопна каса ще се възстанови отъ сѣщото“

На стр. 21 въ „Б. телеграфопощенски и телефонни станции, Бургаски районъ, а) Пощенска служба“ въмѣсто „пощенски писалища“ става „пощенски станции“. „Пощальонъ за влаковете: писалища Бургасъ—Поморие“ става „Пощальонъ за влаковете Бургасъ—Поморие“.

На стр. 22 въ „Второстепенни станции съ денонощна служба, 2. Сливенъ, а) Пощенска служба“ се предвижда „1 старши т. п. чиновникъ за общата каса“ (за 8 месеца) съ 2.840 л. месечна заплата.

На същата стр. 22 въ „б. Телеграфна, телефонна и радиослужба“ се предвижда 1 телефонистъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата;

На стр. 23 въ „3. Ямболъ, в) Парична и контролна отчетност“ се предвижда „1 старши т. п. чиновникъ за обща каса (за 8 месеца) съ 2.840 л. месечна заплата.“

На същата стр. 23 въ „б. Елховъ“ се предвижда „1 т. п. чиновникъ (за 8 месеца) съ 2.180 л. месечна заплата.“

На същата стр. въ „8. Котелъ“ се предвижда „1 пощальонъ (за 8 месеца) съ месечна заплата 1.730 л.“

На стр. 24 въ „13. Стралдж. — гара“ се предвижда „1 пощальонъ (за 8 месеца) съ месечна заплата 1.730 л.“

На същата стр. 24 въ „14. Тополовградъ“ се предвижда „1 телефонистъ (за 8 месеца) съ месечна заплата 1.730 л.“

На стр. 28 въ „Варненски районъ, първостепенни станции, а) Пощенска служба“ въмѣсто „Пощенски писалища“ става „Пощенски станции“; въмѣсто „Пощальони за подвижното писалище Варна-Оборище“ става „Пощальони за подвижната пощенска станция Варна-Оборище“.

На стр. 29 въ „Третостепенни станции, 3. Поповъ“, се предвижда „1 телефонистъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата и 1 раздавачъ (за 8 месеца) съ 1.380 л. месечна заплата“.

На стр. 30 въ „9. Търговище“ се предвижда: „1 старши т. п. чиновникъ — морзистъ (за 8 месеца) съ 2.840 л. месечна заплата“.

На стр. 31 въ „22. Долень-чишликъ (Варненско)“ се предвижда 1 телефонистъ (за 8 месеца) съ месечна заплата 1.730 л.

На стр. 33 въ „1. Враца, а) Пощенска служба“ се предвижда „1 събирачъ-мотоциклетистъ (за 8 месеца) съ месечна заплата 1.730 л.“

На стр. 34 въ „2. Видинъ, а) Пощенска служба“ се предвижда „1 събирачъ-мотоциклетистъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 41 въ „73. Ставерци (Орѣховско)“ се предвижда „1 телефонистъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 50 въ „79. Български-изворъ (Тетевенско)“ се предвижда „1 междуселски куриеръ (за 8 месеца) съ 1.250 л. месечна заплата“.

На същата стр. 50 въ „80. Угърчинъ (Ловешко)“ се предвижда „1 пощальонъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 51 въ „1. Пловдивъ, а) Пощенска служба“ се предвижда „2 разпредѣлители на препорѣчана поща (за 8 месеца) съ по 1.730 л. месечна заплата“.

На същата стр. 51 въ „Телефонна служба“ се предвижда „4 телефонисти (за 8 месеца) съ по 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 52 въ „2. Пазарджикъ, б) Телеграфна, телефонна и радио-служба“ раздавачитъ на телеграми и телефонни покани отъ 3 се увеличават на 4; телефониститъ за кабина отъ 1 се увеличават на 2“.

На стр. 61 въ „2. Разградъ, б) Телеграфна, телефонна и радиообонаментна служба“ се предвижда „1 старши т. п. чиновникъ морзистъ (за 8 месеца) съ 2.840 л. месечна заплата“.

На същата стр. 61 въ „4. Две-могили (Бѣленско)“ се предвиждатъ: „1 пощальонъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата и 1 раздавачъ (за 8 месеца) съ 1.380 л. месечна заплата“.

На стр. 64, въмѣсто „1. Централна телеграфна и радиотелеграфна станция“ става „1. Централна телеграфна станция“. Въмѣсто „Началникъ“ става „Началникъ на телеграфната станция“. Заличава се „а) Телеграфна служба“.

Вмѣсто „б) Радиотелеграфна служба“ става: „2. Радиотелеграфна станция“ и се предвижда „1 началникъ на радиотелеграфната станция (за 3 месеца) съ 4.630 л. месечна заплата“. Предвиждатъ се „3 раздавачи на радиопрограми (за 8 месеца) съ по 1.560 л. месечна заплата“.

На стр. 71 въ „г) Канцелария, домекинство и архивъ“ се предвиждатъ „3 раздавачи, записвачи на бърза и аеропоща (за 8 месеца) съ по 1.560 л. месечна заплата“.

На стр. 75 въ „8. Кюстендилъ, б) Телеграфна, телефонна и радиослужба“ се предвиждатъ „3 телефонисти (за 8 месеца) съ по 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 79 въ „43. Трънъ“ предвижда се: „1 телефонистъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 83 въ „105. София — клонъ Народно събрание“ станцията отъ „петостепенна“ става „четвъртостепенна“, като се промѣнятъ и съответнитъ за длъжноститъ заплати, а именно: На началника отъ 2.350 л. на 2.840 л.; на раздавача отъ 1.250 л. на 1.560 л.; предвижда се и „1 пощальонъ (за 8 месеца) съ 1.940 л. месечна заплата“.

На стр. 86 въ „3. Казанлъкъ, б) телеграфна, телефонна и радиослужба“ предвижда се „1 телефонистъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата“; въ „в) Парични и контролни отчетни служби“ се предвижда „1 т. п. чиновникъ (за 8 месеца) съ 2.180 л. месечна заплата“.

На същата стр. 86 въ „4. Кърджали“ се предвиждатъ „2 телефонисти (за 8 месеца) съ по 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 87 въ „9. Ивайловградъ“ се предвиждатъ „2 телефонисти (за 8 месеца) съ по 1.730 л. месечна заплата“.

На същата стр. 87 въ „10. Крумовградъ“ телефониститъ отъ 2 ставатъ 3“.

На стр. 90 въ „39. Любимецъ (Свиленградско)“ телефониститъ отъ 1 ставатъ 2.

На стр. 93 въ „1. Търново, в) Телефонна служба денонощно“ се предвижда „1 телефонистъ за кабинитъ (за 8 месеца) съ 1.730 л. месечна заплата“.

На стр. 94 въ „9. Лѣсковецъ (Горноорѣховско)“, въмѣсто „междуселски куриеръ съ 1.250 л. месечна заплата“ се предвижда „1 раздавачъ съ 1.380 л. месечна заплата“.

На стр. 101 въ „10. Техническа служба за Търновската т. т. област“ „1 старши надзорникъ съ сѣдалище Търново“ става „2 старши надзорници съ сѣдалище Търново и Горна-Орѣховица“.

На стр. 103 заплата на ученицитъ служащи отъ 1.030 л. се увеличава на 1.100 л.; заплата на ученицитъ-телефонисти отъ 990 л. се увеличава на 1.100 л., като броятъ имъ отъ 85 се увеличава на 87.

На същата страница текстътъ на „Безотчетни пѣтни и дневни пари“ става така: „Безотчетни, пѣтни и дневни пари на участъкови, главни и старши надзорници и надзор“

нии на Софийските участъкови механици и телефонни надзорници, чиито участъци се простират вън от голъма София, и на шофьорите при областните технически служби по 350 л. месечно едному, значи, премахват се думите „на главен директор“, началниците на отделения и главни инспектори по 800 л. месечно едному; на областните технически началници — по 700 л. месечно едному; на началниците на Софийските централни станции — телеграфна, телефонна и пощенска — по 400 л. месечно едному“, като кредитът от 2.086.400 л. се намалява на 1.600.000 л.

На същата страница, външният текстът „Спада се възстановената от отделение Спестовна каса записи и чекове, съгласно забележката към същия бюджет“, стр. 20, заплати, повишение, пенсионни удържки и удържки по членове 5 и 6 от закона за бюджета на държавата за 1935 г., се поставя текстът: „Спада се възстановената от отделение Спестовна каса записи и чекове заплата“.

Въ съгласие с г-на министъра на финансите и г-на министъра на железниците, предвиждат се 35 телефонисти за ввеждащи т. п. постове (за 8 месеца) съ по 1.730 л. месечна заплата.

Вместо 35 надзорници съ по 1.730 л. месечна заплата, колкото бѣха предвидени въ комисията, надзорниците се намаляват на 20 съ същата заплата 1.730 л. и се предвиждат 20 раздавачи съ по 1.250 л. месечна заплата.

Дончо Узуновъ: Азъ си позволявамъ да припомня на г-на докладчика, че въ бюджетарната комисия г-да министритъ се съгласиха да се предвиди 1 ученик-телефонистъ и въ Теодосиево — стр. 98, п. 67.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: Вѣрно е, че и за Теодосиево се предвиди 1 ученик-телефонистъ, обаче азъ го пропуснахъ въ бележките си. Следователно, телефониститъ-ученици отъ 87 ще станатъ 88.

Дончо Узуновъ: Г-да министритъ се съгласиха.

Министъръ Добри Божиловъ: Съгласенъ съмъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! По този параграфъ е постѣпило предложението отъ народния представител г-нъ Димитъръ Захариевъ. Той предлага: (Чете) „По § 1:

1. Да се увеличатъ съ 20% заплатитъ до 2.000 л. месечно и съ 15% заплатитъ отъ 2.001 до 3.000 л.

2. Повишението за 6 прослужени години за категориитъ служители VI, V, IV и III съ по 300 л. на месецъ, а за останалитъ категории съ по 100 л. месечно и то за всички повишения въ еднакви размѣри.

3. Да се премахнатъ удържките 10% върху заплатитъ на ергенитъ и на двойнитъ на служба.

4. Да се увеличи персональтъ така: телефонисти съ 100 души; чиновници съ 50 души; раздавачи съ 100 души за цѣлата страна, като разпредѣлението на персонала стане отъ Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ“.

Отъ провѣрката, направена по протокола за заседанието на бюджетарната комисия, се констатира, че подобни предложения не сѣ правени въ комисията, затова, съгласно чл. 19, алинея втора, отъ закона за бюджета, отчетността и предприятята, това предложение не може да се постави на гласуване.

Второ предложение е постѣпило отъ народния представител г-нъ Спасъ Мариновъ, съ което предлага, на стр. 35, къмъ Бѣлоградчишката III-степенна станция да се предвиди още 1 пошальонъ или разпредѣлителъ.

Има думата народниятъ представител г-нъ Спасъ Мариновъ.

Спасъ Мариновъ: (Отъ трибуната, Чете) Г-да народни представители! Въ връзка съ разглеждането на бюджетния проекта на пошитъ и телеграфитъ, искамъ да направя достояние както на васъ, така и на г-да министритъ, че въ западната частъ на България съществува единъ край — Бѣлоградчишкиятъ, състоящъ се отъ около 50 села, който граничи съ западната ни съседка Югославия по едно протежение повече отъ 100 км. Поради планинския характеръ на мѣстността и поради голѣмата оскѣдница отъ плодородна обработваема площъ, населението на този край е изложено на постепенно обедняване и израждане и е принудено ежегодно да емигрира масово по чужди държави, за да търси препитание.

Отъ друга страна, този край се населява отъ едно население съ високи патриотични чувства, което при най-трудни за държавата моменти е било и сега е вѣренъ стражъ на границата ни.

Въ миналото за този край не сѣ полагали почти никакви грижи за икономическото и благоустройственото му повишаване и е оставенъ почти забравенъ отъ държавнитъ власти. Че това е така, ще ви посоча нерадостния фактъ, че и следъ 60-годишенъ свободенъ животъ, ние имаме въ настоящия моментъ въ Бѣлоградчишка околия 26 села, лишени отъ телефонна връзка съ централнитъ си общини, което значи повече отъ половината села на околията. Поради граничния характеръ на тия села, можете да си представите, каква е мъжнотията на общинитъ за отправление на много отъ службитъ, които изискватъ голѣма бързина.

Отъ друга страна, въ гр. Бѣлоградчикъ, единъ наистина приказенъ по своитъ природни хубости градъ, презъ миналата година е установенъ за домуване 15 пехотенъ ломски полкъ и 15 полково военно скръжие. Последното обслужва четири околии: Бѣлоградчишка, Фердинандска, Берковска и Кулска, поради което пощенската служба на телеграфопощенската станция е силно претоварена. Ежедневно пристигатъ десетки, стотици писма, препорѣчани и прѣсти, както и много колетъ за войницитъ и офицеритъ, които се пренасятъ отъ гара Орѣшецъ, отстояща на 12 км. отъ града. Ето защо, сегашниятъ щатъ пощенски служители въ тая станция е недостатѣченъ да се справи съ тия толкова нарастнали нужди на службитъ.

Азъ моля г-на министъра на железниците да разпореди, щото всички села отъ този граниченъ край да бждатъ свързани съ телефони на държавни сръства, като селата да даватъ телефонни стѣлбове и трудъ, защото, поради голѣмата бедностъ на общинитъ, тѣ нѣма да иматъ телефони още много години.

Моля също така да бждатъ дадени два телефонни държавни постове — въ с. Бѣлотинци и с. Долни-Ломъ.

Накрая правя следното предложение:

Г-да народни представители! Поради силно увеличената пощенска кореспонденция, колетната и телефонна служба въ Бѣлоградчишката телеграфопощенска станция съ установяването на 15 пехотенъ ломски полкъ и 15 полково военно окръжие въ града, обслужващо 4 околии, моля да се съгласите да се увеличи щатътъ на тази станция съ единъ пошальонъ или разпредѣлителъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-не министре! Съгласни ли сте?

Министъръ Иванъ Горановъ: Да.

Министъръ Добри Божиловъ: Само за единъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Спасъ Мариновъ, съ което г-нъ министърътъ на финансите и г-нъ министърътъ на пошитъ сѣ съгласни.

Тѣзи г-да народни представители, които приематъ на стр. 35 въ Бѣлоградчишката телеграфопощенска станция да се предвиди още единъ пошальонъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Тѣзи г-да народни представители, които приематъ § 1, заедно съ обяснителната таблица и измѣненята въ нея, направени отъ бюджетарната комисия, и току-що приетото предложение на г-нъ Спасъ Мариновъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Глава II.

Централно управление

А. Лични възнаграждения.

„§ 2. Възнаграждение на лектори (и външни лица) за четене лекции и беседи въ служебни конференции, въ телеграфопощенски курсове и др. — 20.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 3. Поддържане на помѣщенията, малки поправки (ремонтъ) на зданията и приспособления на съжитъ: чистене, миене и дезинфекция; освѣтление и отопление (дърва, въглища, газове и електрически лампи съ принадлежноститъ имъ, свѣщи, газъ, електрическа енергия за освѣтление, инсталации, парни котли, печки съ принадлежноститъ и поправката имъ); такси за вода, сметъ, каналъ и др. — 900.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 4. Мебели и покъщнина (покупка, поправка, поддържане и пренасяне), обезавеждане на телеграфопощенски музей — 20.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 5. Канцеларски потребности и материали: купуване и поправяне на пишущи машини, пресмѣтачки, литографни и др. материали; публикационни разноси, пощенски такси за писма, телеграми и др.; купуване на хартия, мастила и други канцеларски материали за службите и за печатницата; подвързване на библиотечни и служебни книги, канцеларски и счетоводни тевтери и др. — 250.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 6. Пътни и дневни пари на командировани по служба длъжностни лица; абонаментни карти и билети по желѣзниците и трамваите — 350.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 7. Премии за застраховки предъ Българската земеделска и кооперативна банка на зданията, машините и инвентара — 200.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 8. Разходи по посрѣщане на официални лица чужденци и по служебни тържества — 20.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Глава III.

Телеграфопощенски станции и технически служби.

А. Лични възнаграждения.

§ 9. Парични и натурални добавки къмъ заплатата:
а) километрическо възнаграждение за пътуващия персоналъ при подвижните пощенски писалища по желѣзнопътните линии и по Дунава (вмѣсто пътни и дневни) — 1.500.000 л.

б) формено и работно облекло (фуражки, обуша, мушамы, престилки и други) — 4.000.000 л.

в) поддържане на облеклото и обувката на раздавачите при софийските, първостепенните, пристанищните и въ индустриалните и тютюнопроизводителните градове-станции — 600.000 л.

г) възнаграждение за извънреденъ и ношенъ трудъ (чл. 66 отъ закона за държавните служители) на телеграфопощенските служители, които работятъ на смѣни въвъ отъ определеното отъ закона и специалните наредби време — 3.400.000 л.

Размѣритъ на горните възнаграждения се определятъ съ заповѣдъ отъ министра на желѣзниците, пощите телеграфите и телефоните — 9.500.000 л.

Комисията увеличи кредита по точка „б“ отъ 4.000.000 л. на 6.000.000 л., а кредита по точка „г“ отъ 3.400.000 л. на 4.000.000 л.

Редакцията на последната алинея се изменя така: „Размѣритъ на горните възнаграждения се определятъ отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на желѣзниците, пощите и телеграфите“.

Общиятъ кредитъ по този параграфъ отъ 9.500.000 л. се увеличава на 12.100.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 9, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 10. Пътни и дневни пари на командировани по служба длъжностни лица, абонаментни карти и билети по желѣзниците и трамваите — 950.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 11. Възнаграждение на временни работници: за поддържане (разширение и подобрене) съществуващите телеграфни и телефонни линии, инсталации и подземни мрежи въвъ и въ телеграфните, телефонни и радиотелеграфни станции; по постройка на нови линии; за пренасяне, товарене, разтоварване и поправка на разни пощенски и телефонни предмети и материали въ телеграфопощенските станции и телеграфопощенскитъ складъ; за приготвяне на пощенски и телефонни карти; за полагане кабели; вноски 8% въвъ на надниците на работниците, снабдени съ работнически книжки — 5.700.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 12. Премии и други разходи по застраховките при Българската земеделска и кооперативна банка на зданията, машините и инвентара на телеграфопощенските станции и др. — 800.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 13. Възнаграждение на временни работници въ телеграфопощенската работилница и вноски 8% за фонда „Обществени осигуровки“ въвъ на надниците на работниците — 600.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 14. Възнаграждение до 30 л. (за София до 40 л.) дневно на временно наети лица за замѣстници на раздавачи, междуселски куриери, преносвачи, пощальони, телефонисти, прислужници и чистачки; до 50 л. на временно наети лица (бивши телеграфопощенски чиновници) за провърка на телеграфопощенските станции за минали години — 1.400.000 л.“

Комисията заличи въ този параграфъ думите: „до 50 л. на временно наети лица (бивши телеграфопощенски чиновници) за провърка на смѣтките на телеграфопощенските станции за минали години“ и намаля кредита отъ 1.400.000 л. на 1.100.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 14, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 15. Фуражни пари на междуселски куриери и надзорници за издържане на конете, съ които обхождатъ участъците си, до 300 л. и на такива, които обхождатъ участъците си съ велосипеди (за издържката имъ) до 100 л. месечно; помощи при случай на смъртъ или осакатяване на конете имъ при изпълнение на службата; за храна на кучета-пазачи и др. — 1.600.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)
„§ 16. Месечно възнаграждение на довърени лѣкари и колсуганти за даване медицинска помощ на длъжно-

стни лица по пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ и на тѣхнитѣ семейства, набавяне медикаменти, инструменти, мебели и др. за амбулаторията при Главната дирекция — 400.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 17. Помощи за лѣкуване на сегашни и за погребѣ-
ние на починали сегашни и бивши телеграфопощенски
служители и на уволнени по болестъ (чл. 70 и 71 отъ за-
кона за държавнитѣ служители) — 200.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 18. Помощъ и обезщетение на пострадали телеграфо-
пощенски служители при изпълнение на службата имъ —
10.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 19. Наемъ на помѣщения за телеграфопощенскитѣ и
телефонни станции и кловетѣ имъ и на такива за ку-
рьеритѣ на подвижнитѣ пощенски писалища — 3.700.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 20. Поддържане на помѣщенията: чистене, миене,
дезинфекция, освѣтление и отопление на сѣщитѣ (по-
купка и поправка на газови и електрически лампи съ при-
надлежноститѣ имъ — свѣщи, газъ, електрическа енергия
и други материали; печки, парни котли, отоплителни ин-
сталации съ принадлежноститѣ имъ; дърва, каменни въ-
глища и др.); такси за вода, смѣтъ и каналъ — 3.200.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 21. Ремонтъ на държавни здания, въ които се по-
мѣщаватъ телеграфопощенски станции и за направа въ
сѣщитѣ на неподвижни рафтове, гишета, прозорци, кана-
лизация и др.; строежъ на помѣщения за телеграфни и
телефонни постове — 600.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 22. Мебели и покѣщнина: покупка, поправка, под-
държане и пренасяне на мебели и други необходими пред-
мети и материали за обзавеждане на помѣщенията (маси,
столове, бюра, шкафове, етажерки и др.); орѣжие за
охрана — 330.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 23. Канцеларски предмети и материали: покупка и
поправка на пишущи машини и пресмѣтачки; публикации,
покупка на хартия, мастило и др. канцеларски потрѣби и
материали; подвързване на библиотечни книги и на кан-
целарски и счетоводни тевтери и др. подобни — 1.300.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 24. Членски вноски на пощенското, телефонното и
телеграфното международни бюра въ Бернъ и на Бъл-
гарския националенъ комитетъ за енергията и за разни
книжа и публикации, издадени и получавани отъ тѣзи
бюра презъ миналитѣ и настоящата години; разлика въ
курса, разноси по превода и др. — 160.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 25. Изплащане на чуждитѣ пощенски и телеграфни
администрации транзитни и крайни такси за размѣнената
международна пощенска, телеграфна, телефонна и радио-
телеграфна кореспонденция презъ миналитѣ и настоящата
години, разлика въ курса и разноси по преводи и др. —
3.500.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 26. Пренасяне на пощата по сухопѣтнитѣ трахтове
по параходитѣ, по въздуха и съ международнитѣ влакове
(презъ миналитѣ и настоящата години), разлика въ курса
и разноси по преводи; направа и поправка на рѣчни коли
по пренасяне на пощата — 9.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 27. Обезщетение за изгубена или ограбена пощенска
кореспонденция, пощенски пратки и групове и за по-
грѣшно изплатени или за изплатени фалшиви пощенски
записи (чл. 80 отъ закона за бюджета, отчетността и
предприятията) — 85.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 28. Изплащане стойността на абониранитѣ чрезъ
телеграфопощенскитѣ станции и чуждестраннитѣ експе-
диции вестници и списания презъ миналитѣ и настоящата
години — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 29. Изплащане на чуждитѣ пощенски администрации
припадащитѣ имъ се такси за издаденитѣ въ България,
съ назначение за странство, международни записи; за из-
работване на телефоненъ указателъ — алманахъ (възна-
граждение на специалистъ) — 70.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 30. Покупка на книги и списания по специалността
на службитѣ — 20.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 31. Печатане на разни образци, бланки, ведомости,
книги, карти, картотеки, телефонни указатели, закони, пра-
вилници и служебни помагала; покупка на печатарска
хартия и др. — 2.500.000 л.“

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Които прие-
матъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 32. Телеграфни стѣлбове за ремонтъ на т.-п. линии
и градски мрежи; транспортъ на сѣщитѣ, мита и разлика
въ курса — 2.500.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 33. Бронзова жица и желѣзна поцинкована такава 2, 3 и 4 м. м. за удвояване на едножичнитъ съобщения и замѣняване на рѣжливи и изхабени вече жични проводници; мита и разлика въ курса — 1.000.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 34. Порцеланови изолатори за редовно замѣняване на счупени такива и за удвояване — 900.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 35. Напрѣжници (обикновени и такива за кръстовки) за ремонтъ на тежитъ централни и странични телеграфни и телефонни линии — 450.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 36. Медни маншони, бурми за подпори и обтяжки, кълчища, казай, солна и сѣрна киселини и други материали, необходими за ремонта на линиитъ; мита и разлика въ курса — 200.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 37. Оловни кабели съ гумена изолация за външни инсталации (5, 10 и 20-чифтови); въздушни оловни кабели съ книжна изолация (1, 5, 10, 20, 30 и 40-чифтови); армирани кабели съ книжно-въздушна изолация (1, 5, 10, 20, 30, 40, 50, 80, 100, 120, 160 и 320-чифтови); чугунени и оловни муфти; кабелни глави; жица — двойно изолирана — за външна инсталация; кабелни кутии за 10 и 20 чифта; вѣже чиличено, тухли, пѣськъ, циментъ, гвоздеи, катранъ, безиръ, боя и други, нуждни за стабилизиране на градскитъ мрежи и за откриване на нови телефонни постове; мита и разлика въ курса — 1.000.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 38. Двойно изолирана жица за вътрешна инсталация; оловни кабели съ памучна изолация за вътрешна инсталация; телефоненъ шнуръ, предпазители, телефонни трансформатори, лампички за телефоннитъ нумератори, трансформатори за повиквателенъ токъ, дестилатори и др., нуждни за поддържане на инсталациитъ и за откриване на нови телефонни постове; разлика въ курса и мита — 400.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 39. Сурови материали и полуфабрикати за т. т. работилница по изпълнение възложениитъ и порѣчки и поправки за нуждитъ на телеграфопощенскитъ и телефонни станции уредби; прибори, инструменти, бивачни принадлежности и др. за полско обзавеждане на техническитъ бригади по ремонта на телеграфнитъ и телефоннитъ линии — 700.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 40. Електрическа енергия за двигателна сила на телеграфнитъ и телефонни уредби, автоматични централи и др. — 1.500.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 41. Цинкови полюси за елементи „Майдингеръ“ и „Лекланше“, агломерати и сухи елементи за токоизправители; стъклени чаши за елементитъ „Майдингеръ“ и „Лекланше“; синь камъкъ, нишадъръ и др. за поддържане на съществуващитъ инсталации и за откриване на нови постове; мита и разлика въ курса — 500.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 42. Чанти за ревизоритъ и механицитъ, монтажни сандѣци, кѣпки, пояси, клещи, рѣчни менгеме, осукватели, клоносѣчи, локи, жабки и динамометри вѣтхметри, бризенти, измѣрвателни инструменти, велосипеди, моторни коли, моторни колелета съ кошове заедно съ резервнитъ имъ части; инструментални коли, металически метри, лопати, кирки, лостове, жалони, чукове, трамбовки и др., нуждни при ремонта и поддържане телефоннитъ и телеграфни линии и инсталации; мита и разлика въ курса — 300.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 43. Високофреквентни и телефонни уредби, осцилаторни, усилвателни, модулаторни и изправителни лампи за радиотелеграфнитъ уредби и за високофреквентнитъ такива; кондензатори, бубини, резстати, межлинни филтри, фотографически филмовъ апаратъ за бронтелитъ, филтри, промиване и др.; за поддържане на същитъ; мита и разлика въ курса — 500.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 44. Резервни части за телеграфни и телефонни нумератори; телефонни апарати и портативни такива; сурови материали за изработване на телеграфни и телефонни съоръжения, като: стомана, желѣзо, бронзъ, ново сребро, ебонитъ, графитъ, дървенъ материалъ, жица и др.; резервни части за хюговитъ апарати и далековишущитъ машини, ленти и краска за телеграфнитъ апарати; покупка на нови такива; електрически моторчета за хюговитъ апарати и др. части, нуждни при ремонта и поддържането на телефоннитъ и телеграфни съоръжения; мита и разлика въ курса — 500.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 45. Поддържане пощенската служба; печати, клейма, каси, камонетки, велосипеди, автомобили, мотоциклети, теглялки, машини за таксуване на кореспонденцията и клеймовачни такива, часовници, пощенски човали, дисаги, чанти за раздавачитъ, амбалажна хартия, канатъ, червенъ восъкъ, заключалки, пломби, бризенти, децимали, веси и др., гравирание и прегравирание на клейма и печати, краски за клейма и печати, мита и разлика въ курса и всички разходи по доставянитъ материали — 2.500.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 46. Изплащане на злоупотрѣбени суми и заплащане обезщетение за ограбени пощенски и др. пратки и материали — 10.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 47. Поддържане на автомобилитъ, мотоциклетитъ, велосипедитъ и камионеткитъ за превозване на пощата, поправка на сѣщитъ; купуване части и други за сѣщитъ; бензинъ, масло, гресъ, карбитъ и др. консумативни материали за сѣщитъ — 750.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 48. Плащания по изгубени процеси — 50.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 49. Разни непредвидени вещевени разходи (чл. 11, алинея първа, отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията) — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 50. Връщане неправилно внесени суми въ държавното съкровище по сключени бюджети (чл. 12, алинея втора, отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията) — 50.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 51. Връщане неправилно внесени суми въ държавното съкровище по текущия бюджетъ (чл. 12, алинея втора, отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията) — не се предвижда кредитъ.“

„§ 52. Спасенъ фондъ за усиляване кредититъ за вещевени разходи (чл. 11, алинея втора, отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията) — 800.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 53. Доставка на пощенски вагони и поддържане на съществуващитъ (поправки) — 1.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 54. Разходи по сключени бюджетни упражнения (дългове отъ минали години) — 1.000.000 л.“

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 1.000.000 л. на 1.100.000 л. Въ таблицата къмъ този параграфъ (стр. 9) пунктъ 1 се увеличава отъ 530.000 л. на 600.000 л. Въ края на текста прибави „вкл. отъ 1929 г.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 54, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 55. За погашения и лихви:

а) на заемитъ, сключени отъ Пощенската спестовна каса — 4.000.000 л.“

б) на кредитни доставки на телефонни и телеграфни материали и уредби (централи) — 1.000.000 л. = 5.000.000 л.“

Комисията заличи буква „б“ къмъ този параграфъ, вследствие на което обиятъ кредитъ се намалява отъ 5.000.000 л. на 4.000.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 55, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Глава IV.

A. Радиоразпрѣскаване.

„§ 56. Хонорари на артисти, оркестранти, хористи, лектори, сказници, членове на жури, на служебни лица за изборъ на пиеси, на компетентни лица и др., ангажирани при подготовката и изпълнението на радиопрограмитъ, на изпълнители за записване слово и музика на плочи, наднично възнаграждение на нещатни говорители за радиостанциитъ въ София, Варна и Ст.-Загора (хонораритъ се определятъ по таблица, одобрена отъ г-на министра на железницитъ, пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ — 2.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 57. Хонорари за записване и хармонизиране народни пѣсни; написване на музикални произведения и специални композиции въ народенъ духъ, за написване на радиопиеси, фейлетони, хуморески и други литературни произведения, премии за музикални и литературни конкурси — 100.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 58. Покупка и поддържане на роялтъ, пиана — органъ и различни видове музикални инструменти и пособия за оркестъръ, наемъ на пиана и помѣщения за предаване на оркестрови, хорови и други изпълнения; покупка на грамфони, шкафове, маси, грамфонни плочи, плочи за записване слово и музика, грамофонни игли, игли за нарѣзване плочи и др. уредби и помагала за радио-драматични изпълнения за всички студии — 450.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 59. Електрическа енергия за радиопредавателитъ и студиата въ София, Вакарелъ, Варна и Ст.-Загора — 3.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 60. Покупка на технически материали, нужни за редовното поддържане на радиослужбитъ въ София, Вакарелъ, Варна и Ст.-Загора, резервни радиолампи, резервни части, кондензатори, съпротивления, контролни приемници, радиотелеграфни и дифузни трансформатори, микрофонни кварцови кристали, стойки, уредби за предаване, усилватели, радиогониометрични уреди, звукозаписвателни уредби, разни контролни и измѣрвателни инструменти, разни видове свръзочни материали, батерии, акумулатори, технически поправки, комплектни автомобилни рапортажни коли и др.; поддържане на съоръженията на радиостанциитъ (инсталации, кабели и др.) — 2.800.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 61. Пѣтни и дневни пари на командировани длъжностни лица въ връзка съ радиоразпрѣскаването; пренасяне на апарати; наднично възнаграждение на временно наети техници, машинописци, прислужници и чистачи въ София, Вакарелъ, Варна и Ст.-Загора за организиране на предаванията и за замѣстване на отсутстващи по болестъ и въ отпускъ — 270.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 62. Отопление и освѣтление на радиостанциитъ въ София, Вакарелъ, Варна и Ст.-Загора — 350.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 62, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 63. Обзавеждане на преподавателитъ и студията, покупка на мебели, килими за студно-залитъ, часовници, каси, стойки за ноти, пердета, канцеларски материали, пишущи машини и др. подобни, напечатване циклостилъ или обикновенъ печатъ (на програми, картотеки, сборници, листове и др. въ връзка съ радио-просвѣтни цели; както и разписване на нотенъ материалъ, публикационни разписки, пощенски такси за писма и телеграми, книги, списания, вестници и др. нужни за подготовката на програмата, такси за телефонни вериги при международни предавания, поддържане хигиената и чистотата на преподавателитъ и студията — 300.000 л.“

Въ края на този параграфъ комисията прибави думитъ: „и за създаване на картотека при бюро радиосмущения“, като увеличи кредита отъ 300.000 л. на 350.000 л.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 63, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 64. Членски вноски въ международния радио-разпръсквателенъ съюзъ, трамвайни карти на органи на радио-абонаментната, контролната и програмната служби, служебно работно облъкло и др. — 100.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 64, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 65. Организиране на радиооркестри и хонорари за оркестри — 200.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 65, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 66. Поддържане на автомобилни коли (поправки, бензинъ, масла и др.) — 150.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 66, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 67. Доставка, монтажъ и поправка на часовниковитъ инсталации; изплащане отчужденитъ мѣста за пътъ на радиостанцията въ Варна; поддържане градинитъ и парковетъ при телеграфопощенскитъ палати и радиостанции — 200.000 л.“

Комисията прибави въ края на този параграфъ думитъ: „и за обзавеждане новото студио въ Стара-Загора“, като увеличи кредита отъ 200.000 л. на 300.000 л.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 67, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Б. Здравна служба и социални грижи.

„§ 68. Довършване, подобрене, разширение и пристрояване на здания за почивни станции, включително ограждането имъ, благоустрояване на парковетъ и двороветъ, водоснабдяване, ремонтъ на сградитъ и инвентара, залясяване и др.; закупуване и поддържане на библиотечни книги; покупка на кухненски принадлежности, мебели, велосипеди, канцеларски материали, гориво и др.; поддържане и обзавеждане на станциитъ, застраховка на сжититъ и инвентара имъ; за наемъ на здания за временни почивни станции, изплащане отчужденото мѣсто за входъ на почивната станция въ Троянско — 700.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 68, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 69. Отпечатване марки „Санаториумъ“ и пощенски такива по конкурсъ и изборъ, уреждане изложби на марки — 200.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 69, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 70. Наднично възаграждение на временни пазачи, прислужници, работници по парковетъ и на надзиратели по постройкитъ; за подобрене храната на лѣтовницитъ; билети по желѣзницитъ и др. превозни такси по отиване и връщане на лѣтуващитъ (броятъ на надничаритъ, както и размѣртъ на надничитъ се опредѣлятъ съ заповѣдъ отъ министра на желѣзницитъ, пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ — 800.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 70, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 71. Лѣкарства и медицинска помощъ на заболялитъ телеграфопощенски служители; обзавеждане на амбулатории при почивнитъ станции — 800.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 71, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 72. За пътни и дневни пари на командировани длѣжностни и частни лица — 20.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 72, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 73. Разходи, извършени презъ минали години по слѣтитъ фондове — 100.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 73, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Глава V.

„§ 74. За построяване и обзавеждане телеграфопощенски палати въ градоветъ: гара Кричимъ, с. Кричимъ, Ивайловградъ, Смолянъ, Шуменъ, Неврокопъ, Орѣхово, Видинъ, Разградъ, Берковица, Перушица, Хасковъ и Кюстендилъ, строежътъ на които палати се отдава ч рѣководи отъ Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ и за покупка на мѣста за сжитата целъ въ Шуменъ и Плевенъ — 6.400.000 л.“

Комисията измѣни текста на този параграфъ така: (Чете) „За построяване и обзавеждане на телеграфопощенски палати и помѣщения въ градоветъ, по рѣшение на Министерския съветъ“ и намали кредита отъ 6.400.000 л. на 3.200.000 л.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 74, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„§ 75. За обзавеждане и поддържане приютъ за децата на чиновницитъ и служащитъ въ София — 100.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат § 75, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„Глава VI.

Извънредни разходи срещу заеми

„§ 76. За доставка, монтажъ и преустройство на високофреквентнитъ уредби София—Бѣлградъ, София—Берлинъ, София—Солунъ, София—Пловдивъ, София—Бургасъ, филтри и др. съоръжения за сжититъ; радиоприемници за къщи и дълги вълни, кварцови стабилизатори, вълномѣри, предавателни мѣста, инструменти, уреди и др. за радио-работилницата; жици, стѣлбове, изолатори, напѣвичници, кълчища и др. линейни материали; токоснабдяване, шурвъ, кабели, грѣмоотводи, дози, кутии, лампички, то-

коизправители и др.; постройка на здания за телеграфно-пощенска станция въ Карлово съ обезпечаване; наемане на работници съ дневно възнаграждение (надница) за строежа на телеграфни и телефонни линии (съгласно съ текста на наредбата-законъ за разрешаване на извънреден бюджетен кредитъ отъ 30.000.000 л., обнародвана въ „Държавен вестник“, брой 187, отъ 27 августъ 1937 г. — 11.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ § 76, моля, да вдигнатъ ржка. Миозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Стефанъ Стателовъ: Сборовѣтъ на сумитѣ се измѣнятъ съответно направенитѣ поправки въ отдѣл-нитѣ параграфи и обяснителната таблица.

Общо бюджетътъ възлиза на 271.900.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Бюджетътъ за разходитѣ на Министерството на железницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ (Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ) за 1940 бюджетна година е приетъ оконча-телно. (Ржкоплѣскания)

Минаваме на точка втора отъ дневния редъ:

Одобрене предложението за одобрение на нѣкои поста-новления на Министерския съветъ по Министерството на войната.

Г-нъ министъръ Горановъ е натоваренъ да предста-влява министра на войната при разглеждането на тая точка отъ дневния редъ.

Моля г-на секретаря да прочете предложението.

Зам.-секретаръ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение постановленията на Министерския съветъ: XI постановление — отъ 14 августъ 1939 г., протоколъ № 105, II постановление — отъ 22 септември 1939 г., протоколъ № 147, V постановление — отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 115, II постано-вление — отъ 20 октомври 1939 г., протоколъ № 176, III постановление — отъ 15 януари 1940 г., протоколъ № 2, и I постановление — отъ 11 мартъ 1940 г., протоколъ № 41, относно доставяне на Министерството на войната дървени материали срещу заплащане само на производ-ственитѣ разходи за добиването и превода, безъ да се за-плаща тарифната стойностъ и разнитѣ връхнини.

Г-да народни представители! За нуждитѣ на държав-ната отбрана бѣше необходимъ известно количество дър-венъ материалъ. Последниятъ, поради спешността на извършенитѣ работи и характера на тѣхното предназна-чение, се взе отъ държавнитѣ, общинскитѣ и други об-ществени гори, безъ да се заплаща тарифната стойностъ и разнитѣ връхнини, освенъ производственитѣ разноски за добиването и превода.

По мои доклади, почитаемиятъ Министерски съветъ съ постановления: XI постановление — отъ 14 августъ 1939 г., протоколъ № 105, II постановление — отъ 22 септември 1939 г., протоколъ № 147, V постановление — отъ 29 сен-тември 1939 г., протоколъ № 115, II постановление — отъ 20 октомври 1939 г., протоколъ № 176, III поста-новление — отъ 15 януари 1940 г., протоколъ № 2, и I по-ставление — отъ 11 мартъ 1940 г., протоколъ № 41, реши и одобри да се отпусне необходимото количество дървенъ материалъ за нуждитѣ на държавната отбрана, като се вземе отъ държавнитѣ, общинскитѣ и други об-ществени гори, безъ заплащане тарифната стойностъ и разнитѣ връхнини, освенъ производственитѣ разноски за добиването и превода.

Като имате предвидъ гореизложеното, имамъ честь да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате въ текущата сесия настоящето проекторешение.

Ст. София, априлъ, 1940 г.

Министъръ на войната: генералъ-лейтенантъ Т. Даскаловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване постановленията на Министерския съветъ: XI постановление, взето въ заседанието му на 14 августъ 1939 г., протоколъ № 105, II постановление — отъ 22 сеп-тември 1939 г., протоколъ № 147, V постановление — отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, II постано-вление — отъ 20 октомври 1939 г., протоколъ № 176, III постановление — отъ 15 януари 1940 г., протоколъ

№ 2, и I постановление — отъ 11 мартъ 1940 г., протоколъ № 41, относно доставяне на Министерството на войната дървени материали срещу заплащане само на производ-ственитѣ разходи за добиването и превода, безъ да се за-плаща тарифната стойностъ и разнитѣ връхнини.

I. Одобрява се съ XI постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 августъ 1939 г., протоколъ № 105, което гласи:

„1. Разрешава се на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти, отдѣление за горитѣ, лова и рибар-ството, да достави за нуждитѣ на Министерството на вой-ната 150.000 броя дървени колове съ дължина 1-5 м. и срѣденъ диаметъръ отъ 8 до 12 см. и 150.000 броя дър-вени колове съ дължина 2 м. и срѣденъ диаметъръ отъ 8 до 12 см., срещу заплащане само на производственитѣ разходи за добиването и превода, безъ да се заплаща та-рифната стойностъ и разнитѣ връхнини.

Горнитѣ материали да се отпуснатъ отъ държавнитѣ гори и, съ решение на общинскитѣ и други съвети, отъ общинскитѣ и други обществени гори.

2. При нужда, за добиване на горнитѣ материали Ми-нистерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти може да разрешава тѣзи материали да се добиятъ и като из-вънредни етати, които да се приспадатъ презъ следва-щитѣ петъ стопански години. Сжитѣ могатъ да се до-биятъ и чрезъ прорѣждания отъ високоствѣлени и низкостѣлени гори извънъ специалнитѣ планове, въ които не се окажатъ такива материали“.

II. Одобрява се II постановление на Министерския съ-ветъ, взето въ заседанието му отъ 22 септември 1939 г., протоколъ № 147, което гласи:

„Разрешава се на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти, отдѣление за горитѣ, лова и рибар-ството, да достави за нуждитѣ на Въздушнитѣ на Н. В. войски 735 (седемстотинъ тридесетъ и петъ) кубически метра иглолистенъ фасониранъ материалъ отъ държав-нитѣ горски стопанства, срещу заплащане само на про-изводственитѣ разходи за добиването и превода, безъ да се заплаща тарифната стойностъ и разни връхнини върху около 1.540 кубически метра иглолистна стояща маса, не-обходими за добиването на фасонирани материали.

При нужда, за добиването на горнитѣ материали Ми-нистерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти може да разрешава и извънредни етати, които да се приспа-датъ презъ следващитѣ петъ стопански години.“

III. Одобрява се V постановление на Министерския съ-ветъ, взето въ заседанието му отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 115, въ допълнение на I постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юли 1939 г., протоколъ № 100, което се включва въ настоящето постановление и което гласи:

„1. Разрешава се на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти, отдѣление за горитѣ, лова и рибар-ството, да достави за нуждитѣ на Министерството на вой-ната необходимото количество иглолистни фасонирани ма-териали отъ държавнитѣ горски стопанства, срещу запла-щане само на производственитѣ разноски по отсичането, добиването и превода, безъ да се заплаща тарифната сто-йностъ и разнитѣ връхнини върху около 25.810 куб. м. игло-листна стояща маса, необходима за добиването на фасо-ниранитѣ материали.

2. Въ връзка съ изплащане производственитѣ разходи по отсичането, добиването и превода на отпуснатитѣ дър-вени материали, разрешава се на Министерството на вой-ната да използва взаимнообразно необходимата сума — около 2.100.000 л. отъ икономитѣ, реализирани по бю-джетитѣ на сѣщото министерство, като въ размѣръ на из-разходваната сума се отпусне допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по § 7а отъ бюджета на Министерството на вой-ната за 1939 бюджетна година за възстановяване взетата отъ икономитѣ сума.

3. Разрешава се да се отпуснатъ на Министерството на войната отъ държавнитѣ гори и, съ решение на общин-скитѣ и други съвети, отъ общинскитѣ и други обще-ствени гори — 2.200 куб. м. дърва за горене и около 3.875 куб. м. иглолистна стояща маса отъ общинскитѣ гори, безъ заплащане тарифната имъ стойностъ и разни връхнини. Добиването на тѣзи материали да стане по стопански на-чинъ съ работници, дадени отъ Министерството на вой-ната въ пълно разпорѣждане на лесничеството.

4. При нужда, за добиването на горнитѣ материали Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти може да разрешава и извънредни етати, които да се при-спаднатъ презъ следващитѣ петъ стопански години.

5. Настоящото постановление ще се внесе за гласуване в Народното събрание“.

IV. Одобрява се II постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 20 октомври 1939 г., протокол № 176, което гласи:

„Разрешава се да се отпуснат на Министерството на войната от държавните и общински гори в районите на Харманлийското, Свиленградското, Тоползевградското, Елховското, Раздълското, Факийското, Сръдецкото, Босненското, Малкотърновското, Визичкото, Развайското и Царевското лесничейства, необходими дървени материали за постройка на землянки и за отопление на войсковите части, без да се заплащат тарифните такси и фондовите връхнини. Добиването на материалите ще стане по стопански начин, с работници, дадени от съответните войскове части в пълно разпореждане на лесничействата.

При нужда, районните горски инспектори могат да разрешават извънредни етати от държавните и общинските гори, които етати ще се приспадат през следващите пет стопански години.

Настоящото постановление ще се внесе за гласуване в Народното събрание“.

V. Одобрява се III постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 януари 1940 г., протокол № 2, което гласи:

„1. Разрешава се на Министерството на земеделието и държавните имоти, отделение за горите, лова и рибарството, да достави за нуждите на Министерството на войната около 6.300 броя телефонни стълбове с размери 5,5 метра и 2.400 броя телефонни стълбове с размери 6,5 метра срещу заплащане само на производствените разходи за добиването и превоза, без да се заплаща тарифната стойност и разните връхнини.

Горните стълбове да се отпуснат от държавните гори и, с решение на общинските и други съвети, от общинските и други обществени гори.

2. При нужда, за добиване на горните стълбове Министерството на земеделието и държавните имоти може да разрешава тези стълбове да се добият и като извънредни етати, които да се приспадат през следващите пет стопански години. Сжитите могат да се добият от високостъблените и низкостъблените гори извън специалните планове, в които не се оказват такива стълбове“.

VI. Одобрява се I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 март 1940 г., протокол № 41, което гласи:

„Одобрява се да се отпусне безплатно от Министерството на земеделието и държавните имоти на Министерството на войната, за бърза поправка на железнопътни мостове в време на война, следното количество дървен материал:

1) Пилоти борови — дължина 8-12 м., дебелина 26-30 см.	250 м. ³
2) Дъски чамови 5 и 8×20×500 см.	150 „
3) Капелки чамови 25/25×600 см.	70 „
4) Греди чамови 16/16×700 см.	150 „
5) Греди чамови 20×20×1000 см.	50 „
6) Тапли чамови 9 и 8×20×500 см.	25 „

Всичко: . . . 695 м.³

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Тези от г-да народните представители, които приемат предложението за одобряване постановлението на Министерския съвет: XI постановление, взето в заседанието му на 14 август 1939 г., протокол № 105; II постановление — от 22 септември 1939 г., протокол № 147; V постановление — от 29 септември 1939 г., протокол № 155; II постановление — от 20 октомври 1939 г., протокол № 176; III постановление, от 15 януари 1940 г., протокол № 2, и I постановление — от 11 март 1940 г., протокол № 41, относно доставяне на Министерството на войната дървени материали срещу заплащане само на производствените разходи за добиването и превоза, без да се заплаща тарифната стойност и разните връхнини, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Решението е прието окончателно.

Минаваме към следващата точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за Българското ръчно плаване.

Г-да народни представители! Предвид на това, че законопроектът е доста обемист, моля да се съгласите да бъдат прочетени само мотивите към него.

Тези от г-да народните представители, които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Моля г-на секретаря да прочете само мотивите към законопроекта.

Зам.-секретарь Гето Кръстев: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за Българското ръчно плаване.

Г-да народни представители! През юли 1938 г. Народното събрание гласува закон за един 170 милионен заем за Главната дирекция на железниците и пристанищата, от който 150.000.000 л. се определиха за доставка на „кораби за плаване по Дунава“.

Веднага след това бидоха поръчани четири товарни и три пътнички кораба, някои от които през плавателния сезон на 1940 г. ще бъдат вече на работа.

Тия кораби, наедно с корабите на съществуващата служба Ръчно крайбрежно плаване (Р. К. П.), трябва да вземат в една нова държавна организация, която да поеме пълната грижа за експлоатацията им.

Докато Р. К. П., организирано от 1935 г., работеше само крайбрежно, новата държавна организация ще има големата задача да свързва българските пристанища с ония на държавите от Централна Европа.

Двата вида дейност — местната и международната — се различават коренно по своя характер.

Р. К. П. е държавно монополно предприятие, обслужващо, подобно на железниците, една чисто българска линия, а новото предприятие ще има да се нагажда и справя с международната конкуренция по р. Дунав и най-вече ще трябва да води по един гъвкав начин тежка борба с досегашните господари на тази ръка.

Ето защо, съществуващата досега система на организация на Р. К. П., базата на която е законът за бюджета, отговорността и предприятията, не е вече приложима спрямо новото държавно предприятие.

Докато Р. К. П. можеше да се нагоди на формалистичното начало, прокарано от споменатия по-горе закон, тъй като то, подобно на железниците, работи изключително в страната и може, поради монополното си положение, да поддържа точно установени такси за превози на стоки и пътници и, от друга страна, може да едни разходи си в рамките на бюджетните кредити, едно работещо вън от пределите на страната корабноплавно предприятие има нужда от пълна свобода, както по отношение на своите приходи от навла, така и по отношение на своите разходи в чужбина, които обикновено са свързани с съществуващите в чуждите страни обичаи, нрави, търговски похвати и т. н.

Независимо от това, в организацията на всички дунавски държавни или частни корабноплавни предприятия, които ще бъдат наши конкуренти, е прокарано началото на търговската спогодба на предприятието.

По всички изброени по-горе мотиви, налага се и новото име дунавско държавно корабноплавно предприятие да добие организация, която да му позволи, от една страна, да се справи с методите на работата на своите конкуренти, а, от друга страна, да развие една творческа дейност, неограничавана от излизния формализъм, оправдан за обикновени държавни учреждения, но свършено излишен и крайно вреден за търговско-стопански държавни предприятия, когато те имат за обект една дейност извън пределите на царството.

Ето и някои разяснения по съдържанието на приложението проект:

По чл. 1. Името на предприятието е вече окончателно определено още през есента на 1939 г. в връзка с строежа на новите кораби, тъй като трябваше да бъдат дадени на строителите инициалите на предприятието, които са вече втъкани, инкрустирани, гравирани и т. н. на всички корабни имущества.

По чл. 3. Главното управление на предприятието трябва да бъде в София, тъй като управителният съвет се състои от висши държавни служители и стопански дейци, които живеят в София; от друга страна, Българско ръчно плаване ще обслужва един голем трафик, който се дирижира от фирми, чието седалище е в София, и е необходим един постоянен допир в членовете на управителния съвет с фирмите-клиенти на Българското ръчно плаване.

По чл. 5. Министерският съвет може да причисли към Българското рѣчно плаване и други, придобити въ бъдеще отъ държавата плаващи съдове.

По чл. 6. Предприетието, за да почне да работи, ще има нужда отъ оборотен кредитъ; възприетиятъ отъ проекта начинъ е копие на начина за добиване на оборотен капиталъ за каменоломната „Атия“, установенъ съ нароченъ наредба-законъ.

По чл. 16. Предприетието ще трѣбва да изживѣе нѣколко години — въ проекта сѣ предвидени петъ нормални години — докато закрепне; то, подобно на всички корабоплавни предприятия, ще се нуждае отъ директна или косвена, или и отъ двѣтѣ заедно субсидии.

Като една косвена субсидия се счита поемането отъ държавата, съответно Дирекцията на воднитѣ съобщения, заплатитѣ на служителитѣ отъ Българското рѣчно плаване, които ще възлѣзатъ годишно на около 7.000.000 л.

Моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ приложения законопроектъ за Българското рѣчно корабоплаване.

Министъръ на желѣзницитѣ пошитѣ и телеграфитѣ:

Д-ръ Ив. Горановъ“

(Ето и текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ за Българско рѣчно плаване.

Глава I.

Цель, наименование и седалище.

Чл. 1. Учредява се при Дирекцията на воднитѣ съобщения, въ Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата, държавно стопанско предприятие, което съставлява самостоятелна юридическа личностъ.

Това предприятие носи името Българско рѣчно плаване, или съкратено Б. Р. П.

Чл. 2. Б. Р. П. има за цель да обслужва българското стопанство, като поддържа съобщения по рѣка Дунавъ и свързанитѣ съ нея водни пътища, както въ предѣлитѣ на царството, така и извънъ границитѣ му.

То включва съществуващото при Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата Рѣчно крайбрѣжно плаване.

Чл. 3. Седалището на главното управление на Б. Р. П. е въ София, а на дирекцията му — Русе.

Чл. 4. Б. Р. П. може да взема кораби подъ наемъ, да купува разни уреди, машини и инсталации, необходими за предприятието, и да наема и строи сгради за нуждитѣ си.

Глава II.

Срѣдства.

Чл. 5. На Б. Р. П. се придаватъ: всички кораби и имущества на досегашното Рѣчно крайбрѣжно плаване, сумата 150.000.000 л., произхождаща отъ чистото произведение на земя, заключенъ отъ Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата при Българската земеделска и кооперативна банка, или корабитѣ закупени отъ срѣдствата на този заемъ, и всички други кораби, имущества и постройки, видѣтъ и броятъ на които се опредѣля отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Чл. 6. Кредитътъ по § 140 и частъ отъ кредититѣ по §§ 132, точка „а“, и 133 по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата за 1940 г., но при общъ сборъ за тритѣ параграфа, не надминаващъ 6.000.000 л., се изтеглятъ въ авансъ само за 1940 г. и съ тѣхъ се образува оборотен капиталъ на предприятието, оставенъ на текуща лихвена смѣтка на името на Б. Р. П. при Българската земеделска и кооперативна банка.

Оправаването на аванситѣ се извършва следъ ликвидацията на Б. Р. П.

Глава III.

Управление.

Чл. 7. Б. Р. П. се управлява отъ управителенъ съветъ.

Постояненъ органъ на управителния съветъ е директорътъ на предприятието, който изпълнява решенията му.

Чл. 8. Директорътъ се назначава съ царски указъ по предложение на министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, одобрено отъ Министерския съветъ.

Директорътъ представлява Б. Р. П. предъ трети лица и предъ сѣдилищата.

Чл. 9. Управителниятъ съветъ се събира на заседание, когато бѣде поканенъ за това отъ председателя на съвета

или отъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, но най-малко 4 пѣти годишно — по единъ пѣтъ въ края на всѣко тримесечие.

Заседанията на управителния съветъ сѣ редовни, когато присъствуватъ поне петима отъ членовѣтѣ му.

Чл. 10. Управителниятъ съветъ има следнитѣ права:

а) опредѣля приходитѣ и разходитѣ на предприятието;

б) опредѣля щата на служителитѣ и тѣхнитѣ парични

доволствия;

в) опредѣля линиитѣ, които ще бѣдатъ поддържани, и пристанищата, които ще бѣдатъ посещавани отъ корабитѣ на предприятието, както и тарифитѣ;

г) разрешава наемането, покупката и постройката на кораби, понтони, сгради, машини, инсталации и други;

д) сключва договори, спогодби, конвенции и др. подобни съ български или чужди корабоплавни предприятия, желѣзнопѣтни администрации, транспортни предприятия, износители, управления на свободни пристанищни зони и администрации, имащи допиръ съ дейността на Б. Р. П.

е) изготвя правилници за управление на предприятието.

Решенията по пунктове „а“, „б“, „г“, „д“ подлежатъ на одобрение отъ Министерския съветъ, а решенията по пунктове „в“ и „е“ отъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Чл. 11. Управителниятъ съветъ се състои отъ седемъ члена, отъ които грима по право и четирима назначавани отъ Министерския съветъ по представление на министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Членове на управителния съветъ по право сѣ директорътъ на воднитѣ съобщения, директорътъ на Б. Р. П. и единъ висшъ държавенъ служител отъ Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, опредѣленъ отъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Членовѣтѣ на управителния съветъ, назначавани отъ Министерския съветъ, се назначава за срокъ четири години. Единъ отъ членовѣтѣ, назначавани отъ Министерския съветъ, трѣбва да бѣде висшъ държавенъ служител при Министерството на финанситѣ.

Всѣки две години се смѣняватъ по двама отъ назначенитѣ членове. Следъ първитѣ две години отъ влизането въ сила на този законъ, излизащитѣ двама члена се опредѣлятъ по жребие.

Членовѣтѣ на управителния съветъ сѣ преназначаеми.

Чл. 12. За начина, по който управителниятъ съветъ ще действува, ще опредѣля тарифитѣ и ще сключва сдѣлките, въ духа на този законъ, ще се избиратъ нароченъ правилникъ, одобренъ отъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, утвърденъ съ царски указъ.

Глава IV.

Контроль.

Чл. 13. Б. Р. П. се контролира отъ провѣрителенъ съветъ.

Този съветъ действува и има права и задължения, съгласно търговския законъ, като докладва на Министерския съветъ.

Чл. 14. Провѣрителниятъ съветъ се състои отъ трима члена, назначавани за три години отъ Министерския съветъ, отъ които двама по представление на министра на финанситѣ и единъ по представление на министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Чл. 15. Министерскиятъ съветъ, чрезъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, упражнява върховния надзоръ надъ Б. Р. П.

Глава V.

Особени разпоредби.

Чл. 16. За първитѣ петъ години следъ влизането въ сила на този законъ заплатитѣ на постояннитѣ служители на Б. Р. П. се предвиждатъ и заплащатъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата—Дирекция на воднитѣ съобщения — а следъ изтичането на този срокъ, всички служители на предприятието ще бѣдатъ заплащани отъ собственитѣ срѣдства на Б. Р. П.

Чл. 17. Служителитѣ на Б. Р. П. получаватъ отъ срѣдствата на предприятието километрическо възнаграждение, пѣтни и дневни пари, курсова разлика за пребиваването имъ извънъ предѣлитѣ на царството, храна, облѣкло и др. персонални парични доволствия, присмѣци на службата имъ.

Чл. 18. Служителитѣ по Б. Р. П. сѣ държавни служители по смисъла на действащитѣ закони. Размѣритѣ на заплатитѣ, които тия служители получаватъ по бюджета на предприятието, сѣ мѣрдадени при опредѣляне пенсията имъ за изслужено време.

Независимо от редовните служители, Б. Р. П. може да наеме и временни служители, които се заплащат от средствата на предприятието.

Чл. 19. Девизният режим по отношение на Б. Р. П. се урежда с особена наредба на Българската народна банка, одобрена от министъра на финансите.

Чл. 20. За Б. Р. П. не се прилага законът за бюджета, отчетността и предприятията.

Б. Р. П. се освобождава от всички данъци и мита, както и от тези такси, права, бери и др., от които са освободени държавните учреждения.

От гледището на закона за гербовия налог, Б. Р. П. се счита за държавно учреждение по отношение всички книжа, договори и пр., водени от предприятието в страната. По отношение сжития книжа, съставени в чужбина, адресирани до чужбина или произхождащи от чужбина, Б. Р. П. се освобождава напълно от гербовия налог.

Чл. 21. Произвеждането на разходите става по специална наредба, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 22. Чистата печалба от предприятието, след спадане на предвидените в правилниците разходи и амортизации, се отнася във приход на държавния бюджет.

Загубата от предприятието, ако такава се окаже, остава в тежест на държавното съкровище.

Чл. 23. Със този закон не се засяга свободата на частното речно корабоплаване.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Еким Екимов.

Еким Екимов: (От трибуната) Г-да народни представители! Не можем да не посрещнем с голяма радост настоящия законопроект, който идва да улесни и да тласне, колкото се може по-нагоре, развитието на нашето речно корабоплаване — това по Дунава. За нещастие, нашата страна проживя дълги години без да отдаде внимание за създаването на национален корабен парк по Дунава, и нашата каботажна и международна служба по Дунава беше обслужвана от съдове на чужди държави. Докато преди десетина години по нашето крайбрежие се развиваше националният ни флаг върху незначителни по брой и малки по тонаж български кораби, в последно време вече ние с радост констатираме, че цфлият каботажен трафик е в ръцете на българското речно корабоплаване, с тенденция да се развие и до международно такова.

Представеният законопроект идва да улесни развитието на нашето речно корабоплаване чрез създаването на автономна дирекция на Българското речно плаване, с седалище в София. Може би ще бъде по-добре и по-целесъобразно нейното седалище да бъде непосредствено до самия обект, за който тя се създава, като се определи за нейно седалище един от нашите доста развити в търговско отношение градове по Дунава.

Според законопроекта, новата автономна дирекция ще се управлява от управителен съвет, в състава на който влизат повече служебни лица. Аз бих пожелал, щото в управителния съвет да бъдат застъпени предимно стопански дейатели из сфитите и мстата, които ще имат непосредствен контакт с службата на тази нова дирекция. Сжито може да се каже и за проврителния съвет на тази дирекция. По този начин, с застъпването в управителния съвет на хора, посветени непосредствено на работата, за която дирекцията е предназначена, ние ще внесем повече практицизъм и ще можем да очакваме все повече и повече успхи от нея.

Миналата Камара гласува един кредит от 150 милиона лева за речното ни корабоплаване. Със този кредит ще се закупят три товарни експресни моторни шлепа, които ще държат връзка между нашите пристанища и тия на Централна Европа, а така сжито ще се закупят и три товаропътнически параходи, които ще обслужват нашата каботажна служба. Тези шлепове и параходи, този корабен състав за обслужване на нашето крайбрежие и за международна служба още тази есен ще бъдат дадени на разположение на дирекцията, която ще учредим. По този начин тя ще бъде извънредно много улеснена в своята служба. Товарните параходи, с които дирекцията ще разполага, ще бъдат всички един от 400 тона полезен товар, а пътническите ще могат да пренасят по около 1500 души пътници. Това съвсем не е достатъчно да задоволи напълно нашите нужди, особено тези за бърз транспорт до Централна Европа. Ето защо трябва да изкажем сега пожелание, щото респективният мста да ни сезират с нов законопроект за увеличение, колкото се може по-

вече, на корабния състав, корабния парк на новоучредяваната сега дирекция, за да увеличим по този начин — както е прието да се казва, че с всеки нов съд се увеличава територията на страната — нашата търговия съ Виена и по-нагоре при бърз, евтин и национален транспорт.

Така че новата дирекция, която ще се учреди, трябва да се посрещне с радост от всички ни. Тя ще се посрещне с радост най-вече от дунавското крайбрежно население, което е свързано с нашето корабоплаване по Дунава. И не напразно първият параход, който почва да плава след разпръзването на скованите от зимата води на р. Дунав, се посреща като предвестник на пролътта и донася нови надежди, нова вбра за преуспване и стопански възход, влива обнадеждаваща струя в сърдцата на всички стопански и други дейатели. Не с сжити чувства се посреща от населението край Дунава застоят, който зимата носи с сковането на пътя по рката. Този застой, това прекратяване на навигацията създава тъга, скръб в душата на населението там.

Нека пожелаем с така учредената нова дирекция на корабоплаването да зацарят по Дунавския край и по нашето крайбрежие нестихваща вбра, нестихващи успхи за нашето корабоплаване и за нашето стопанство.

В чл. 10 на законопроекта, обаче, има едно постановление, върху което аз искам да спра вниманието ви, г-да народни представители. В буква „д“ на чл. 10 се казва, че новоучредената дирекция има право да сключва договори, между другото, и с управления на свободни пристанищни зони. Аз ще си позволя да спра повече своето внимание на това постановление в законопроекта, да го разгледам пред вас и да го поставя на ваша преценка.

Доколкото зная, никъде по Дунава няма учредена свободна зона, нито по нашето крайбрежие, нито другаде. В 1932 г. се правиха опити в Румъния за създаване на две свободни зони по румънското дунавско крайбрежие, прокара се и закон, но и до днес тези свободни зони не функционират, не са реализирани.

Нашата износна търговия, която най-много ще се обслужва от корабите на новата дирекция, която ще се учреди, в никой случай не е предмет на свободна зона. Предмет на свободна зона би бил повече вноста у нас, разпределят сега по нашите дунавски пристанища. Ето защо аз се опасявам, че дирекцията, която се учредява, може би след време ще бъде, така да кажа, улеснена с създаването на свободна зона по някое наше дунавско пристанище. Свободната зона, по моя преценка, ще се отрази много зле върху нашето стопанство въобще. Докато сега нашата вносна търговия по Дунава се разпределя по всички дунавски пристанища — къде повече, къде помалко — при наличността на една свободна зона вносната ни търговия по Дунава ще се централизира само към това пристанище, чийто район ще бъде обект на свободната зона.

В какво се състои, прочее, свободната зона? Свободната зона е една грамадна площ от земя, непосредствено на самия брег, която се отделя с високи стени от пристанището, където се стоварват и натоварват предимно стоките на нашия внос, ако се каже за свободна зона на нашето крайбрежие. Еднаж законена свободна зона, това значи чужда територия, международна територия, която не се подчинява на никакви митнически наредби и ограничения, освен на правилника за организация и стопанисване на свободната зона.

Преди да почна да разглеждам в подробности тези преимущества, които дава свободната зона, аз ще си позволя да ви цитирам мнението на уважаемия г-н д-р Чакалов, чийто име доби тук между нас доста голяма популярност. В списанието „Българско стопанство“, книжка IX, той казва дословно следното: (Чете) „Безспорно, създаването на свободни зони би привлякло почти цфлия ни дунавски и черноморски трафик, и особено при вноса, към пристанищата, където тй ще се създадат. От само себе си се разбира, че това би отговорило напълно на мстните интереси, но не така стои въпросът с общите интереси на народното стопанство. Наличността на тези свободни зони би позволило създаването на свободни и големи чуждестранни складове, установяването на непосредствени връзки между тях и търговците на дребно и закупчиците вътре в страната, и по този начин постепенно би измънило българските фирми и капитали от външната ни търговия. Тук остава настрана второстепенният въпрос за увеличение възможността за контрабанди и чужди влияния и пропа-

ганди. Поради това обслужването на външната ни търговия от свободни зони, установени в нашите пристанища, се явява крайно опасно и нежелателно. Що се отнася пък до нашата външна търговия, създаването на такива зони е свързано с доста голъми рискове за нашето народно стопанство. Съ оглед на тези съображения трябва да се разгледа и разрешава повдигнатият въпрос за създаване на свободни зони.

Както виждате, единъ човѣкъ, чиято компетентност въ това направление не можемъ да отречемъ, застава на среща на тази инициатива за създаване свободни зони, наченка за каквито ние виждаме въ текста на чл. 10 отъ предложения ни законопроектъ.

Какви преимущества всѣщностъ дава свободната зона въ своята площъ? Ако известна стока пътува, да кажемъ, отъ Виена, тя би могла да се натовари отъ тамъ, където се произвежда, да кажемъ, близу до брѣга, въ единъ голъмъ опаковаченъ колетъ, да дойде на пристанището, опредѣлено за свободна зона, да се преопакова въ малки колетѣ, които да издържатъ единъ по-дълъгъ транспортъ за вътрешността — по гари, коли, камиони и т. н. — и по този начинъ да се избѣгне опаковката на стоката въ нужните колетѣ на самото мѣсто, откъдето иде.

Отъ друга страна, по нашата митническа тарифа едни стоки се облагатъ бруто за нето. Въ района на свободната зона стокага може да бѣде реамбалирана, да се извади отъ амбалажа ѝ и да се обложи по нейното нетно тегло и така да се внесе въ вътрешността. Други стоки влизатъ съ фиксиранъ амбалажъ, 15 или 20%, и ако се установи, че амбалажътъ е повече отъ опредѣления по митническите тарифи процентъ, стокитъ въ района на свободната зона могатъ да бѣдатъ разпаквани и да се плати пакъ по нетното тегло на стоката.

Въ района на свободната зона сѣщо могатъ да се създадатъ, като на чужда територия, мѣста за опаковане и преопакване, което предполага създаване отчасти на занаяти или индустрии за тая целъ.

Свободната зона предполага още монтажъ и демонтажъ на стоката, пакъ съ огледъ да се плати колкото се може по-малко мито. Известна стока може да дойде отъ чужбина раздробена на съставните си части: винтове, трупци и т. н., въ района на зоната да плати митото на отдѣлните части и следъ това да се монтира и да влѣзе въ вътрешността въ нейния опредѣленъ видъ, или обратното: да дойде отъ чужбина въ опредѣления ѝ видъ, да се демонтира въ зоната и да плати митото на отдѣлните части.

Въ района на свободната зона могатъ да се складиратъ голъми количества стоки, които не сѣ обременени съ никакви облози, освенъ съ минимални такси за издръжка на самата зона, и отъ тамъ да се изтеглятъ на партиди за вътрешността, каквито сѣ необходими за дадено време.

Лощите страни на свободната зона за останалите дунавски пристанища, ако се касае за свободна зона на нѣкое наше дунавско пристанище, сѣ, безспорно, налице. Свободната зона предполага спиране на вносна търговия къмъ останалите наши дунавски пристанища и налага претоварване на всички пътища, които водятъ отъ пристанището, където е свободната зона, къмъ вътрешността. Свободната зона силно се отразява и върху цѣлия хинтерландъ на всѣко друго пристанище. Така че, ако се създаде свободна зона на нѣкое наше дунавско пристанище, това, безспорно, ще се отрази върху цѣлия хинтерландъ на всѣко друго наше дунавско пристанище. Ако приемемъ, че Червенъ-брѣгъ ползува Рахово, че Плъвенъ ползува Сомовитъ, че Търново ползува Свищовъ и т. н. — всичко ще се насочи къмъ района на свободната зона. Ето защо трябва да бѣдемъ внимателни и да запазимъ разпредѣлението на благата отъ нашата вносна търговия по Дунава за всички дунавски пристанища, като стокитъ се разтоварватъ, съобразно условията, въ всѣко дунавско пристанище.

Свободната зона предполага още създаването на чужди фирми и чужди представителства, които, безспорно, ще измѣстятъ силещитъ се да взематъ голъмъ дѣлъ въ нашата вносна търговия български търговци и фирми.

Всѣко наше дунавско пристанище, съобразно нуждитъ, е снабдено горе-долу съ необходимите сѣоръжения. Досега за пристанищата се отпускаха по-малко кредити, но отъ миналата и тази година имъ се отдава по-голъмо внимание, съ тенденция това да продължава и занапредъ, за да може всички наши пристанища да иматъ необходимите сѣоръжения за посрѣщане нуждитъ на нашия вносъ и износъ. Така, напримѣръ, тази година за ломското пристанище се предвижда да се разходватъ около 30 милиона

лева за запазването му отъ наносните пѣсѣци, които го затварятъ за единъ спокоенъ и свободенъ обсегъ на параконитъ.

Щомъ като даваме и ще даваме такива голъми сѣрѣства за изграждане и създаване на нашите дунавски пристанища, редно ли е да имаме една политика, която да централизира само къмъ едно пристанище вноската ни и износна търговия? Безспорно, не. Неотдавна въ Дирекцията на корабоплаването, въ единъ разговоръ по общото положение на Дунава — поканени бѣха нѣколко души народни представители — бѣше поставенъ и този въпросъ, и единъ отъ отговорните служители въ тая дирекция, г-нъ инженеръ Къневъ, когато поспорихме на тая тема, каза дословно: „Ако има нѣкаква опасностъ отъ евентуално създаване на свободна зона на нашето крайбѣжие — да допустнемъ, че такава ще се създаде въ Русе — нашите градове по Дунава ще я почувствуватъ, но най-силно ще я почувствува ломското пристанище“.

Уважаеми г-да народни представители! Паралелно съ създаването на голъми антрепозити и седалища на чужди фирми, свободната зона създава и благоприятни условия за развиване на гнѣзда за чужда пропаганда. Тия опасения изказва и уважаемиятъ д-ръ Чакаловъ въ своята статия, въ която разглежда тоя въпросъ. Гнѣзда на чужда пропаганда, безспорно, у насъ, въ България има. Но друго е да ги има подъ режима и условията на законитъ и реда на страната, друго е да имъ дадете благоприятни условия да се развиватъ и разрастватъ безконтролно при което и да е наше пристанище.

При свободната зона не може да се избѣгне контрабандата. Казва се: една кейова стена, 4-5 км. дълга, не е ли обектъ за контрабанда, когато на нея се обвържатъ шлепове и параходи? Съвсемъ не е обектъ на контрабанда, защото всѣки шлепъ, всѣки корабъ си има своя мостикъ, а на мостика има митнически стражаръ, докато въ свободната зона свободно може да мине всѣка кола, всѣки камионъ, всѣки фойтонъ, и вие не знаете какво и къде той ще може да натовари и да изнесе. Ето защо съ огледъ на това, че свободната зона позволява да се развие контрабанда, ние не бива да допускаме или, по-право, да създаваме условия да се разраства тя.

Но, уважаеми г-да народни представители, и, какъ върви вносътъ и износътъ по нашите дунавски пристанища? Съгласно данните на Дирекцията на статистиката, презъ 1911 г. въ Видинъ сѣ спрѣли 1237 парахода, презъ 1938 г. — 1191; въ Ломъ за сѣщитѣ години — 1140 и 1754; въ Свищовъ — 1367 и 1254; въ Сомовитъ — 1330 и 1167; въ Русе — 2162 и 4840. Общо параходи, шлепове и гемии по нашето Дунавско крайбѣжие сѣ спрѣли въ тия пристанища: въ Видинъ: презъ 1911 г. — 25.694, презъ 1938 г. — 12.632; въ Ломъ презъ 1911 г. 22.013, презъ 1938 г. — 17.375; въ Свищовъ, презъ 1911 г. — 11.236, презъ 1938 г. — 8.101; въ Сомовитъ, презъ 1911 г. — 29.372, презъ 1938 г. — 7.593; въ Русе — презъ 1911 г. — 33.844, презъ 1938 г. — 32.772. Както виждате, съобразно условията, движението на параходитъ по нашите дунавски пристанища се разпредѣля къде по-малко, къде по-много, и ние не бива чрезъ една изкуствена мѣрка, чрезъ създаване на свободни зони да насочваме движението повече къмъ едно пристанище за смѣтка на другите пристанища.

Като мотивъ, като причина за създаването на свободната зона се набелязва напоследѣкъ голъмиятъ транзитъ, който се насочва отъ Варна за Русе и нагоре по Дунава. Ако искаме да улеснимъ този транзитъ, ние бихме могли да направимъ това и съ специални митнически разпорѣди, доколато линията, която свързва Варна съ Русе, би могла да понесе този транзитъ. Азъ смѣтамъ, че по административенъ пътъ Министерството на финанситъ би могло да улесни извънредно много такъвъ транзитъ и не е нужно само по тая причина да се създава свободна зона, защото за свободната зона има международни норми, на които тя ще трябва да се подчини. Щомъ ще създадете свободна зона, вие трябва да се съобразите съ тия международни норми. А тия международни норми предполагатъ прѣкомѣрно претоварване на едно пристанище за смѣтка на друго, което се състезава съ него по сѣщото крайбѣжие; предполагатъ още и претоварване на вътрешната съобщителна мрежа. Редно ли е трафикътъ по линиитъ Мездра—Ломъ, Мездра—Видинъ, тѣснолинейната съ тенденция да стане широколинейна — Червенъ-брѣгъ—Орѣхово, Плъвенъ—Сомовитъ, Левски—Свищовъ, Горна-Орѣховица—Русе, да го насочимъ само къмъ единъ участъкъ, къмъ единъ районъ, а да оставимъ другите линии да обслужватъ само тоя родъ стоки, които не сѣ предметъ на вносно-износна търговия презъ свободната зона? Безспорно това не е редно. Ето единъ доводъ повече, за да не се учредява свободна зона въ единъ пунктъ.

Но има още един довод надъ доводите, който ние тръбва да имаме предвид, когато ще гласуваме настоящия закон и евентуално другите, свързани с него. Аз ви казвам, че по тоя въпрос виждам опасения въ буква 6 на чл. 10 на настоящия законопроект. Ние ще учредим свободна зона на едно крайбрежие, което служи за граница между две държави. По тая граница ние тръбва да разпределим нашите грижи навсякъде по малко, за да изградим силни стопански центрове, около които се създават силни стопански райони, въ които се кърми, расте и разраства здравъ, силен български дух. И ако ние пренебрегнем нѣкои наши пристанищни градове по Дунава за смѣтка на единъ само, бждете сигурни, че това ще се отрази много зле на тяхното развитие.

Аз не искам да се разпростирамъ повече по този законопроектъ, който само съ единъ редъ засѣга тоя въпросъ. Не бихъ желалъ да става нужда да бждемъ сезирани съ законъ, който ще обгрне още повече въ това направление нашето внимание. Смѣтамъ, че този въпросъ ще слѣзе отъ сцената. Бихъ желалъ, обаче, усилията на всички срѣди у насъ да бждатъ насочени къмъ всички пунктове на нашето Дунавско крайбрежие, за да може това крайбрежие да се радва на оная търговия, съ която сме го запомнили, по линията на нашия вносъ и износъ, и за да може крайбрежното население, когато съ пукващитъ се лъчи на пролѣтното слънце срѣща първия параходъ, предвестникъ на пролѣтътъ, да не заживява съ тѣга, че тоя параходъ ще отпътува кея на неговото пристанище, а да се радва на вѣчната пролѣтъ, която да донесе все повече и повече стопанска топлина, както на крайбрежието, така и на хиндерланда, така и на цѣла България. (Ръкопляскания).

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Аврамъ Гачевъ.

Аврамъ Гачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ думата по този законопроектъ, за да посоча какво тръбва да се направи тогазъ, когато ще тръбва да се защищаватъ известни икономически интереси на цѣлокупния народъ.

Съ този законопроектъ държавата цели да поеме въ рѣцѣте си рѣчното плаване. Това е отлично. По този начинъ държавата, като ще обслужва нашата индустрия, нашето производство, нашата търговия, ще си набави и достатъчно срѣдства, за да може да посрѣща административнитъ разходи.

Ето защо, г-да народни представители, правителството не тръбва да спре тукъ. То тръбва да разшири своите начинания. Тѣй както държавата е поела желѣзницитъ, пристанищата, пошитъ и телеграфитъ и частъ отъ външната търговия, тя ще тръбва да поеме всецѣло въ рѣцѣтъ си и други отрасли отъ нашия стопански животъ. Правителството, което управлява днесъ България, ако иска да бжде последователно, следъ вънесането на тоя законъ ще тръбва да отиде още по-нататъкъ. То тръбва да създаде още приходи за държавата, като улесни нашето производство, нашия експортъ, нашата търговия. Примѣрно: вмѣсто държавата да облага българския данѣкоплатецъ съ непоносими данѣци, тя тръбва чрезъ разумна стопанска политика да поеме въ рѣцѣтъ си редица ресори и по този начинъ да създаде условия, за да натрупа материални блага, които ще ѝ бждатъ необходими, за да може да се справи съ посрѣщането на разходите за управлението на страната.

Какво коштува на българската държава да разшири дейността на Храноизноса, напримѣръ, да поеме въ рѣцѣтъ си изцѣло външната търговия? По този начинъ тя нѣма да позволи на шепа капиталисти да задържатъ печалбитъ отъ българския трудъ въ рѣцѣтъ си, но чрезъ поемането въ рѣцѣтъ си тоя видъ стопанска дейностъ ще създаде блага, както за онѣзи, които произвеждатъ въ полето, въ градоветъ, въ фабрижитъ, така и за себе си.

Тоя въпросъ е отъ капитална важностъ. Азъ съжалявамъ, че не мога да се разпростра по него, защото нѣмамъ достатъчно време и сили. Азъ само поставямъ тоя въпросъ. Вие ще тръбва да поискате отъ българското правителство да вземе енергични мѣрки по тоя въпросъ, да разшири своята стопанска дейностъ, да вземе изцѣло тия грижи въ рѣцѣтъ си. Тогазъ и за производителитъ, и за държавата ще има достатъчно срѣдства.

Г-да народни представители! Въ връзка съ този законопроектъ за рѣчното плаване ще тръбва да повдигнемъ и другъ единъ въпросъ отъ голѣма важностъ — въпросъ за морското плаване. Не е достатъчно само държавата да поеме въ рѣцѣтъ си рѣчното плаване, плаването на нашитъ съдове по Дунава и по другитъ плавателни рѣки, тя ще тръбва да поеме и онова по Черно-море. Нѣма

защо държавата да дава субсидии. Държавата ще тръбва да вземе енергични мѣрки по този въпросъ. Тя тръбва да ограничи разходите си и да натрупа за своя смѣтка достатъчно приходи, които да ѝ дадатъ възможностъ да не облага повече българскитъ данѣкоплатци. Дотогава докогато тя не развие голѣма стопанска политика, българскитъ данѣкоплатецъ при сегашната система на облагане ще тегли, ще носи на плещитъ си товари, които не сж му по силитъ да ги носи.

Че това тръбва да стане, г-да народни представители, азъ ще ви убѣдя, като си послужа съ мотивитъ къмъ законопроекта отъ 1938 г. за заема отъ 170.000.000 л. за Българското рѣчно корабоплаване. Респективниятъ министъръ е казалъ: „Съ създаване на законопроекта за Българското рѣчно корабоплаване се постигатъ задачи, които улесняватъ износа, откриватъ се условия за евтинъ превозъ, а държавата добива възможностъ да направлява по-добре транспортната си политика“.

Щомъ респективниятъ министъръ тогава е внесълъ този законопроектъ съ такъвъ мотивъ, защо и ние въ този случай да не поискаме министърътъ на желѣзницитъ да направи това и по отношение на морското корабоплаване? Държавата, поела въ рѣцѣтъ си експортната търговия, ще тръбва да усвои такава транспортна политика, че да може да улесни не само себе си, но и нашитъ производители.

Българското търговско-параходно дружество, г-да народни представители, е основано въ 1893 г. Уставътъ му е измѣняванъ досега нѣколко пѣти. Последенъ пѣтъ е измѣненъ въ 1935 г. въ смисълъ такъвъ, че държавата дава на дружеството ежегодно по 20.540.000 л. субсидия. За 6 години държавата е дала на Българското търговско-параходно дружество 123.240.000 л. За 6 години! А парктъ на това параходно дружество, заедно съ движимитъ и недвижимитъ му имоти, споредъ оценката, която тѣ правятъ — не азъ — въ изложението, което пратиха на всички народни представители, се оценява на 209 милиона лева. Държавата въ 6 години дава 123 милиона лева, а цѣлиятъ паркъ на дружеството струва 209 милиона лева!

Е, питамъ ви, г-да народни представители, какъ може тѣй лекичко да погледнете на въпроса и да дадете на държателитъ на 2/3 отъ акциитъ по 56.000 л., тѣй както тѣ искатъ? Азъ искамъ отъ васъ да се съгласите съ мене да поискаме отъ респективния министъръ да внесе законопроектъ за егатизацията на Българското търговско-параходно дружество, за да може държавата, прилагайки своята транспортна политика, да създаде облаги, както за стопанскитъ съсловия, тѣй и за себе си. При учредяването на дружеството акциитъ му сж стрували 400 златни франка; на пазара, обаче, тогава тѣ се продаваха по 200-250 л. Днесъ една акция отъ това дружество не може да струва повече отъ 5.000 л., а въ изложението, което известни заинтересувани хора отъ параходното дружество сж изпратили до народното представителство, тѣ искатъ по 56.961 л. за акция. Не 30 пѣти повече, а 130 пѣти повече искатъ отъ онова, което акциитъ имъ струватъ.

Ще внимавате, г-да народни представители, когато правителството постави този въпросъ на разглеждане — а то тръбва да го постави въ интереса на народното стопанство, въ интереса на българската държава, за да се отърве българскитъ данѣкоплатецъ отъ тежести — ще внимавате да не се даде възможностъ на онѣзи, които държатъ управлението на параходното дружество, да експлоатиратъ българската държава. А тѣ сж готови да направятъ това. Въ изложението си тѣ разправятъ: „Българинътъ въобще не обича морето. Той не иска да рискува, той е еснафъ, той закопава своитъ пари, не ги дава за акции, облигации и пр., защото това е опасно; само ние 188 души — респективно само единъ фабриченъ магнатъ — сме имали голѣмата смѣлостъ да рискуваме и да защитимъ народнитъ интереси, и затова ще тръбва да бждемъ възмездени, обезщетени“ — обезщетени, като за една акция, която струва 5.000 л., имъ се плати 55.000 л.!

Съ малко думи, г-да народни представители, поискайте чрезъ вашия вотъ отъ респективния министъръ на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ да внесе новъ законопроектъ — законопроектъ изобщо за българското рѣчно и морско корабоплаване; да се егатизира Българското параходно дружество, да се забрани, но не тѣй, както се разправя, а всецѣло да се забрани на когото и да е да организира на наша територия, върху наша земя дружество отъ такова естество. Държавата ще тръбва да вземе като монополъ този видъ стопанска дейностъ, за да може, както казахъ, като защити интереситъ на нашитъ производители, да запазятъ и за себе си голѣмъ пай доходи.

По самия законопроектъ ще направя само една малка бележка. Съ чл. 6 се предрешава въпросътъ за оборотнитъ кредити, които ще тръбва да се дадатъ на туй стопанско

предприятие, преди още да бъде внесен бюджетопроектът на българските държавни железници.

Този начин на процедиране е неопозволен. Въпросите трябва да се разрешават паралелно. Не бива с един закон да се предрешава въпрос, който ще бъде уреден с бюджета. Шомъ предрешим тук този въпрос, утре кредитът, който ще бъде предложен за гласуване, ще трябва да го приемем *volens nolens*. А това не може да става така, г-да народни представители. Нека ръководните хора вземат бележка от това, което се казва, и въ бъдеще да действуват малко по-планомърно.

Чл. 23 казва, че с този законопроект не се засяга свободата на частното ръчно корабоплаване. Азъ бихъ желалъ да се съгласите с мене да не гласуваме този чл. 23 до-тогава, докогато г-нъ министърът не внесе единъ общъ законопроект за ръчното и морското корабоплаване. Чл. 23 трябва да бъде всецѣло изхвърленъ, т. е. да нѣма частно ръчно и морско корабоплаване.

Съ тѣзи нѣколко думи, г-да народни представители, азъ свършвамъ, като настоявамъ: държавата да поеме въ ръцетъ си ръчното и морско корабоплаване, за да може по този начинъ да създаде, първо, облаги за нашитѣ стопански съсловия и, второ — приходи за самата държава, за да бъдатъ българските граждани освободени отъ непоносими рѣки и косвени данѣци.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Лазаръ Поповъ.

Лазаръ Поповъ: (Отъ т. ибуната) Г-да народни представители! Въсянето на този законопроектъ е цѣло щастие за нашия Парламентъ, и то главно поради следния мотивъ, който ме кара да мисля така. Вие ще видите, че съ естатизирането на българското рѣчно плаване нашата млада държава ще влѣзъ въ тежка борба съ досегашнитѣ господари на плаването по Дунава. А пъкъ у насъ напоследѣкъ, особено следъ режима отъ 19 май, като че ли започна да се говори подъ сурдинка по всѣки въпрос, който засяга българските жизнени права, нашитѣ интереси и нашитѣ национални идеали — все тихо, все мълкомъ, все нѣкакъ си да не разсърдимъ нѣкого. И днесъ се явява единъ български министъръ, който свободно и спокойно казва: „6-милионниятъ български народъ съ учредяването на това дружество започва тежка борба съ досегашнитѣ господари на Дунава, за да стане и той единъ отъ истинскитѣ господари на тая рѣка.“

Ето единъ езикъ, който много ми хареса, ето едни горди думи, казани отъ вносителя на законопроекта, и то въ единъ моментъ, когато малкитѣ държави изобщо не си позволяватъ да говорятъ такава думи. Тѣзи думи, г-да народни представители, не сѣмъ фраза, не сѣмъ безъ съдържание — това е самата истина. Действително България е единъ отъ господаритѣ на Дунава, но ние не сме чувствували тъй, нито сме го разбирали. По-скоро и по-често ние сме считали Дунава като едно географско, но не и като стопанско понятие, и затуй презъ 60-тѣ години, откогато съществува третото българско царство, по Дунава се влечатъ параходи дори съ холандско знаме — да не говоримъ за чехословашкото, германското, австрийското, унгарското и белгийското знамена — но българското знаме може би най-рѣдко се е виждало по корабитѣ на Дунава. Днесъ ние се явяваме при едно положение, когато действително българското знаме по Дунава не само ще бъде наравно, но ще води борба съ другитѣ знамена — обстоятелство, което ме кара да вѣрвамъ, че ние започваме да осъзнаваме стопанското значение на Дунава за нашия народъ и, осъзнавайки го, да станемъ господари на Дунава, равни съ другитѣ.

И действително, какво е положението, г-да народни представители? Азъ ще хвърля само единъ бѣгълъ погледъ, за да оправдая тая мисълъ, този мотивъ, който е сложенъ въ мотивитѣ къмъ законопроекта. Нѣкога малката Австрия, която днесъ е погълната отъ Германия, е владѣла 350 км. отъ Дунава и върху тѣзи 350 км. сѣмъ плузували свободно 260 парахода и 80 моторни лодки; Унгария владѣе 500 км. отъ Дунава; Югославия, и то при днешнитѣ ѝ граници, владѣе 575 км.; Румъния при днешнитѣ ѝ граници използва отъ Дунава 1.075 км., но като вземете подъ внимание, че въ това разстояние има унгарски брѣгъ и български брѣгъ, и като ги намалите съответно, на Румъния оставатъ не повече отъ около 700 км. България въ днешнитѣ свои граници владѣе 480 км. отъ Дунава — отъ Видинъ до Рахово.

Е добре, питамъ ви, нѣмаме ли, възъ основа на това, и ние правото, наистина, най-после да излѣземъ на Дунава и наравно съ другитѣ да развѣемъ българския флагъ, да стигнемъ, както се казва въ законопроекта, до Централна Европа, отгдето идва Дунавътъ, и кждето бихме могли да насочимъ нѣкия български трафикъ? Азъ казвамъ категорично: да. Мисля, че въ това отношение този законопро-

ектъ е знакъ на една предвидливостъ, защото въротно нашиятъ Министерски съветъ знае, ако той не знае, ние знаемъ, че когато и да е, къмъ тоя отъ 480 км. дунавски брѣгъ ще бъдатъ прибавени и ония земи и ония пристанища — Тутраканъ и Силистра — които ще увеличатъ значително ни и за които ние отсече приготвяваме стопански условия да заживѣятъ наравно съ Русе, съ Ломъ, съ Видинъ, когато ще бъдатъ въ нашитѣ рѣце. (Ржкоплѣскания)

И азъ мисля, че точно тукъ ние имаме правото като XXV Народно събрание да се обърнемъ къмъ вносителя на този законопроектъ и да му кажемъ: ние Ви поздравяваме за Вашата предвидливостъ и за Вашата гордостъ да поемете въ Ваши рѣце борбата съ досегашнитѣ господари на Дунава и да направите България истински господарь и собственикъ на дунавскитѣ води!

Вѣрно е, че ние, българитѣ, бѣгаме отъ морето, бѣгаме отъ Дунава, че ние не ги разбираме добре — стопански не ги разбираме. Като областниятъ директоръ на Шуменска областъ по-рано, г-нъ Казанлиевъ, устрой първия селско-стопански съборъ въ Варнъ и закара селянитѣ, които живѣятъ около Варна на този съборъ — азъ бѣхъ случайно тамъ присѣдствуващъ — азъ констатирахъ, г-да народни представители, че селянитѣ отъ Шуменско, Русенско и Разградско за пръвъ пътъ отъ 50 или 60 години видѣха Черно море. Тѣ казваха: „Е, то все наше ли е това голѣмо и необятно море?“ Тази имъ радостъ бѣше достатъчна да се чувствуватъ и горди, и силни като българи. Мислина сѣмъ онѣзи, които знаятъ какво значи за насъ Черно море и Дунавътъ. Тѣхното значение днесъ се осъзнава, разбира се и се оценява не само отъ правителството и Парламента, а навѣще отъ българскитѣ стопански сръбли.

Г-да народни представители! Азъ бихъ казалъ въ това отношение и следното. Дай, Боже, когато новитѣ параходи дойдатъ въ българскитѣ води, на тѣхъ да залочнатъ систематически и редовно да се возятъ всички отъ дълбоката вътрешностъ на България, за да видятъ колко е красивъ Дунавътъ, колко е голѣмъ, и да се почувствуватъ наистина горди като българи, че владѣятъ една такава ивица отъ него, която ни прави равни на всички сръдноевропейски народи.

Въ това направление дългъ на правителството е да улеснява всички желаещи да се движатъ и разхождатъ съ новитѣ параходи, за да видятъ тѣзи неземни красоти; наредени около Дунава, особено като прибавимъ къмъ тѣхъ и онова, което преди малко ви казахъ — нашитѣ вѣжделени пристанища Тутраканъ и Силистра.

Че Дунавътъ представлява единъ особенъ стопански интересъ, поради тоя това ново дружество намира своето оправдание за съществуване, е безспорно. Колегата Екимъ Екимовъ тукъ ви посочи данни, цифри, които напълно сподѣлямъ, защото сѣмъ официални. Отъ тѣхъ се вали едно единствено заключение — че това дружество ще има достатъчно условия да съществува даже съ оня трафикъ, който досега ние, българитѣ, сме създали. Но ако прибавимъ къмъ него и оня трафикъ, който ще получимъ отъ Централна, отъ Сръдна Европа, то значи, че наистина ще има условия повече отъ всѣки другъ пътъ, за тѣ може това дружество да води успѣшно борба съ конкуренцията, за която се приказва.

Г-да! Само презъ 1938 г. по нашитѣ пристанища — Борилъ, Видинъ, Козлодуй, Ломъ, Никополъ, Ново село, Орѣхово, Русе, Свищовъ и Сомовитъ — сѣмъ били разтоварени общо 146.000 тона стоки и натоварени 148.000 тона. Тоя трафикъ е билъ обслужванъ отъ всички параходи, които сѣмъ се движали по Дунава. Отъ него само една малка частъ е била обслужвана отъ български параходи. Нашата задача трябва да бъде да вземемъ тоя трафикъ въ наши рѣце и, вземайки го, да създадемъ нови доходи и на предприятието, и на паракодитѣ, и на нашето народно стопанство. Отъ момента, отъ който по Дунава започнаха да плуваатъ нови български параходи, колкото и малко да бѣха тѣ, ние можахме поне въ едно отношение да биемъ всички останали — въ превоза на пътниците. Въ това време отъ превозенитѣ общо пътници 111.000 души българскитѣ параходи по тая частъ на Дунава сѣмъ превозили 108.000 души. Значи ние можахме съ усилията на българския морякъ и на българската държава да вземемъ пътника, който използваше чуждитѣ параходи, въ нашитѣ собствени параходи и да го накараме не само да ги обикне, но и да ги подпомага. Азъ мисля, че когато дойдатъ новитѣ параходи, когато ние създадемъ нови моряци, когато тѣзи моряци ще проявятъ своя български духъ — нека забележа тукъ веднага, че тамъ, гдето има български морякъ, той се е проявявалъ, и по Дунава ще бъде същото — ние ще навлѣземъ въ Централна Европа не само съ стокитѣ си, но и съ превоза на пътници, и азъ вѣрвамъ, че нашитѣ хубави па-

параходи ще доставят нужните удобства и на всички сръбноевропейски граждани, които желаят да се возят по тях. Заедно с това ние ще ги привличем в нашата хубава страна.

Тук е моментът да обърнем внимание на г-на министра и на правителството, че трябва да се положат много грижи и да се изразходват много сръбства, за да се подготви едно хубаво морячество, компетентно и достойно. За да могат нашите параходи не само да плуват добре, но и да разбият конкуренцията и да избягват евентуални катастрофи.

Аз трябва да ви предупредя, че плуването по Дунава е една мъчна задача въобще. Нашият моряк познава главно пътя между Рахово и Видин, но от Видин към Централна Европа има една навигация сложна и трудна, която изисква изучаване. Изучаване на този път се налага, а това изисква средства, които нашето правителство трябва да даде, за да не правим пропуски или, по-точно, да не се допусне катастрофа и да е катастрофа с това начинание, за което трябва да държим, както трябва да държим еднакво и за стопанския ни престиж и за престижа ни на добри моряци, каквито можем да бъдем.

Г-да народни представители! Когато се говори за стопанско значение на Дунава и за възможностите, които представлява той за нашето ново ръчно корабоплаване, необходимо е да се забележи, че в 1938 г. от всички пристигнали на нашите дунавски пристанища чужди параходи — германски, румънски, холандски, чехословашки и югославски — съ общ тонаж 2.188.000 тона сътоварени на нашия бръг 146.765 тона стоки, а от българските параходи съ тонаж 486.000 тона — 41.737 тона стоки; на българските параходи съ били на работа общо 67.000 хора, оборотно взето, срещу 151.000 на останалите; най-после съ нашите параходи, съ българско знаме, съ пренесени и 91.000 души пътници, срещу 108.000 души от останалите. Вие виждате, че всъщност българските параходи вършат може би само една трета част от онова, което вършат всички параходи по Дунава, и то въ разстоянието, което е българско — от Видин до Рахово. Ето тази задача само да изпълним, да вземем цял този трафик, екипаж и тонаж въ наши ръце, без да прибавяме онова, което би ни донесла Централна Европа, стига, за да се оправдае съществуването на новото българско ръчно паракордно дружество.

Аз вярвам, че стопански ние не само нѣма да останем назад, не само ще изземем трафика от останалите параходи, но нѣщо повече: ние ще можем да проникнем въ Централна Европа и там да конкурираме, защото аз констатирах, че нашите параходи съ едни от най-хубавите и тѣ ще могат да обслужват, наравно съ всички останали, нуждите на сръбноевропейските държави, които днес тѣ съ своите собствени параходи не съ въ състояние да обслужват.

Следователно, искаме да изтъкна предъ народното представителство, че това предприятие от чисто стопанска гледна точка е напълно оправдано, че то ще донесе на нашия народ нови стопански блага, че ще ни постави наравно съ другите стопански господари на Дунава. Това ще ни издигне като културна нация и най-после ще накара всички да разберат, че ние действително не се допираме само до Дунава, но можем да го владѣем съ качеството ни на добри търговци и съ качеството ни на отлични моряци.

Законопроектът има прекрасни основи — нѣма нужда тук ние да ги аргументираме; тѣ съ достатъчно добре изложени и въ мотивите, и въ законопроекта. Създава се едно дружество, което ще има гъвкавост, което ще има свобода въ определянето на своите параходи и разходи, нѣма да се ръководи от тѣ наречените формални, бюрократични начала, легнали въ закона за бюджета, отчетността и предприятията, и, най-после, ще си служи съ системата на търговските спогодби, нѣщо, което ще направи от това дружество един истински, един напредничав търговец. Тия условия ние ги адмираме и смѣтаме, че върху тѣх едно подобно дружество наистина ще може да се изгради.

Но, г-да, въ законопроекта има и нѣкои дефекти, и аз моля да спрете вашето внимание върху тѣх, а уважаемият вносител да си вземе бележка, за да се поправят своевременно. Казано е въ чл. 3, че седалището на централното управление на Българското ръчно плаване ще бѣде въ София, а дирекцията ще бѣде въ Русе. За второто — прекрасно, за първото — не съм съгласен. Ние трябва въ всички подобни инициативи да въведем принципа на централизацията, за да можем да имаме нужната ефикасен контрол върху резултатите на тази стопанска дейност. Какво значи това: седалището на централното управление ще бѣде въ София? То значи, че управителният

съвет ще стои въ София и ще бѣде избран измежду софийски граждани и търговци, а пъкъ дирекцията, т. е. постоянното ръководство, ще стои въ Русе.

Г-да! Да се разберем добре! Управление и дирекция съ понятия, които взаимно се допълват. Необходимо е тѣ да бѣдат близу едно до друго — или пъкъ да бѣдат на едно мѣсто. Тукъ се каза, че седалището на централното управление трябва да бѣде въ София, защото многобройни съ търговските фирми въ София, които ще преговарят съ това дружество за бъдещия свой трафик. Е добре, щомъ като има нужда да се преговаря съ тия фирми, които се намират въ София, азъ считамъ, че може да се учреди едно представителство на това дружество въ София, което да изпълнява тая роля. Мисля че ще бѣде правилно, ако ние направимъ апелъ за корекция на този членъ въ смисълъ: и седалището, и дирекцията да бѣдат въ Русе.

Управителният съветъ, обаче, на това ново дружество би трябвало да се подбере по следния начинъ: нека да участвуватъ тримата висши чиновници, които съ президенти, въ управителния съветъ, но останалите четирима души трябва да бѣдат взети изъ сръдите на търговците от крайдунавските градове — единъ да бѣде от Русе, единъ от Свищовъ, единъ от Ломъ и единъ от Видинъ, хора, които не само ще изхождат от стопанските сръди, но ще изхождатъ, така да кажемъ, от дунавските сръди, които ще познаватъ тѣзи въпроси добре, и, следователно, ще ръководятъ дружеството още по-добре. Ако ние така поставимъ, наистина ще създадемъ една хубава организация на централно ръководство, което, заедно съ дирекцията, ще има единъ центъръ — Русе — а за най-обикновените си задачи ще има едно представителство въ София, което ще играе необходимата роля.

Обаче не само туй е съображението, по което азъ искамъ това. Ако туй съображение ние не го вземемъ подъ внимание, има едно друго, на което ние непременно ще се спремъ, а особено вносителътъ трябва да го вземе подъ най-сериозно внимание.

Защо Русе трябва да бѣде центъръ? Русе трябва да бѣде центъръ на това ръчно дружество, защото Русе наистина е нашата дунавска царица. Върху това нѣма споръ и нѣма защо нѣкой да се сърди. Така е, г-да! Ако ние вземемъ статистиката, ще видите, че въ всѣко отношение — и по отношение на пътнички трафикъ, и по отношение товаренъ трафикъ — Русе държи първенство. Но Русе е единъ градъ, който пострада не по своя вина. Той пострада по силата на обстоятелствата и по силата на нашата неразумна политика и въ 1913 г., и въ 1915 г., и въ 1918 г. Нека ние, които останахме здрави, да го направимъ силенъ, нека му помогнемъ, онова, което му бѣ отнето, да му бѣде дадено по другъ естественъ начинъ, чрезъ създаването именно на стопански инициативи и мѣроприятия, каквото е и това.

Идете въ Русе, г-да, и вижте този градъ. Тая стара хубавица, тази дунавска столица на България днесъ е обединѣла, тя е грозна, въ нея нѣма нито търговия, нито стопанство. Когато отсреща на Русе стои Георгево, който е несоравнено по-малък от Русе, но за който румънската държава употребява несмѣтни сръдства, за да го изравни съ нашата дунавска столица, ние сме длъжни именно въ този моментъ да му създадемъ едно такъво условие — тамъ да бѣде центърътъ на ръчното корабоплаване. Нека този центъръ да стане именно градъ Русе, защото тоя градъ заслужава, както казахъ, по единъ естественъ начинъ да бѣде подкрепенъ, а оттамъ и издигнатъ предъ чужденците.

Ако направите една разходка по Дунава отъ Югославия до Кюстенджа, вие ще видите, че като Русе красиви градове съ малко. Отсреща на Дунава, на румънския бръгъ има по-малки градове, въ всѣко отношение стоящи по-долу. Нека западналия, нека изоставения, нека, така да се каже, нещастния по сѣдба Русе го излигнемъ чрезъ създаването на подобна дирекция, на подобно централно управление тамъ, и той да стане толкова важенъ на Дунава, колкото съ Виена, Буда-Пеща и Бѣлградъ за своите тържави. Всѣка държава има нужда отъ своя ръчна царица. Нека да направимъ Русе въ туй отношение нашата дунавска ръчна царица. И азъ вярвамъ, че вие ще вѣдете бодрост и сили, вие ще окуражите тия граждани, които чакат отъ държавата, но които много малко съ получили следъ войнитъ, за да бѣдат и тѣ окуражени, както и ние, въ нейното бъдеще, въ нейните задачи, въ нейните идеали.

Азъ считамъ, че мѣстото на централното управление е въ Русе, мѣстото и на дирекцията е въ Русе. Има мѣсто за едно представителство въ София, но управителниятъ и провѣрителниятъ съвети, вънъ отъ служебните лица въ тѣхъ, трябва да се състоятъ отъ лица, живущи въ крайдунавските пристанища, които най-добре познаватъ дунав-

ското корабоплаване и които съ своята компетентност ще бъдат полезни на цялото това предприятие, което ще бъдат натоварени да ръководят.

Г-да! Често се говори тук за това, че София е събрала всичко. Това е вярно. Шомъ като София е събрала всичко, нека използваме и най-малкия мотив и моментъ, за да преснемъ нѣщо и въ провинцията. Ето го единъ такъвъ моментъ. Нека нашата Камара се окаже чисто българска, която мисли за всестраннитъ нужди на народа, и тогава тя ще стои високо на своя постъ. Затова мѣстото на управлението на туй дружество не е въ София, а е тамъ, отгдето най-добре ще се ръководи корабоплаването — въ гр. Русе.

Азъ също така искамъ да обърна вниманието ви и на постановлението на чл. 23. Да се разберемъ! Ако правимъ държавно рѣчно корабоплаване, азъ не мога да разбира какъ нѣма да се засегне свободата на частното рѣчно корабоплаване. И ще моля г-на министра да ми обясни този въпросъ. Но смѣтамъ, че ако е въпросъ да не се засегне свободата на заваренитъ притежатели на кораби, които иматъ известни права, то е свършено друго. Може въ законопроекта да се каже ясно и конкретно: това, което до момента на приемането на закона съществува по Дунава като частна собственостъ, ще си остане. Но да се дава ново каквато и да е свобода на частното рѣчно корабоплаване следъ този законъ, е немислимо, е невъзможно и е въ противоречие съ основното начало: етатизиране на рѣчното корабоплаване. Смѣтамъ, че трѣбва да се изясни чл. 23, за да не изпаднемъ въ принципино противоречие съ онова, което законътъ предвижда.

Г-да народни представители! За хубавитъ работи трѣбва да се говори малко, защото тѣ сами по себе си говорятъ, че сѫ хубави и нѣматъ нужда отъ защита.

Редно е въ такива моменти, когато приемаме единъ такъвъ законъ, съ който, както се изразихъ въ началото, ние ще влѣземъ въ тежка борба съ господаритъ на Дунава, за да имъ станемъ равни, да се изкажатъ нѣкои пожелания.

Първото ми пожелание е да се повѣри ръководството на това ново рѣчно дружество въ рѣцетъ на здрави, компетентни, честни и влѣковени хора, за да го изведатъ на добъръ край, хора специалисти, хора, които ще могатъ съ строгостъ и системностъ да прокаратъ начертаната отъ държавата политика. Ние ще държимъ отговоренъ министър, ако сложи липа случайни, които не ще могатъ да се справятъ съ тази голѣма задача.

Второто ми пожелание е следното: време е да вдигнемъ завесата на нашето морско корабоплаване. Очаквамъ, че г-нъ министърътъ ще ни сезира съ единъ законопроектъ, за да видимъ края на този споръ: да се етатизира или не българското параходно дружество съ седилище Варна. Азъ мисля, че като сме тръгнали по пътя на етатизацията, трѣбва да отидемъ докрай, да прокараме той принципъ тамъ, гдето има по-голѣми стопански интереси, по-голѣми нужди. Народното събрание ще бъде щастливо, ако може да чуетъ въ скоро време за единъ законопроектъ, който да тури край на всички мълви и да постави въ редъ една отъ голѣмитъ наши стопански придобивки, каквато е нашето корабоплаване по Черно-море и по другитъ морета. Въ туй отношение пожеланието се изказва отъ тази трибуна, но азъ вѣрвамъ, че то ще стане инициатива на отговорното министерско мѣсто.

Г-да народни представители! Азъ нѣма да разисквамъ повдигнатия въпросъ отъ уважаемия мой колега и другаръ Екимъ Екимовъ за нуждата, за ползата и за дефектитъ на свободнитъ зони, защото смѣтамъ, че тукъ не е мѣстото на този въпросъ. Ще дойде време, ще го разискваме. Ще кажа, обаче, отсега, че азъ по принципъ не съмъ съгласенъ съ тази теза, която той защитава. Когато дойде време, ще се изкажа. Но ако други държави сѫ създали свободни зони и ги крѣпятъ, и ако отъ тѣхъ иматъ видими стопански резултати, азъ питамъ: защо и ние да не имъ противопоставимъ своитъ свободни зони? Ето единъ аргументъ ad contrarium, който трѣбва да се обсъди отъ онѣзи, които принципино се обявяватъ срещу свободнитъ зони. Повтарямъ, обаче, че на този въпросъ не му е мѣстото тукъ. Туй, което е казано въ буква „д“ на чл. 10, ще остане като принципино положение: ако се създадатъ свободни зони. Нѣма защо да го махваме. Ще дойде време, когато въпросътъ за създаване на свободни зони ще се постави на разглеждане. Днесъ, обаче, не е умѣстно да махнемъ буква „д“ на чл. 10, която съдържа едно пожелание, едно предвиждане, което може и да не се осъществи. Но не трѣбваше този въпросъ да се разисква днесъ. Затуй азъ смѣтамъ, че нѣма защо да отговарямъ на критикитъ, които се направиха отъ колегата Екимъ Екимовъ.

И последно пожелание. Тръгвайки по този новъ пътъ, създавайки едно мощно държавно дружество за рѣчно корабоплаване, повѣрявайки го въ рѣцетъ на компетентни и достойни хора, ние вѣрваме, уважаеми г-да народни представители, че въ скоро време между пристанищата, които ще бъдатъ посещавани отъ параходитъ на туй дружество, ще бъдатъ и нашитъ пристанища Тутраканъ и Силистра и че въ управителния му съветъ ще имаме представители и на тия хубави, но вече свободни български градове. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Давамъ 5 минути почивка.

(Следъ почивката)

Председателствуващъ Димитъръ Петевъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петко Стайновъ.

Петко Стайновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ нѣмамъ намѣрение да държа речъ по този законопроектъ. Това е прѣдъ всичко работа на ония, които сѫ представители на крайбрѣжитъ мѣста. Азъ искамъ да направя само нѣколко бележки отъ юридическо естество.

Преждеговорившитъ г-да народни представители изтъкнаха значението на Дунава, така че въпроситъ за народнитъ трицифти, който се развѣтвалъ по Дунава, и за значението на дунавското корабоплаване азъ нѣма да засѣгамъ. Вие пакъ трѣбва да отбележите, че значението на Дунава стана въ последно време, откогато се обяви войната, много надлежно да бъде оценено и то не само отъ насъ, но и отъ цяла Европа. Ето защо Дунавътъ, като важно съобщително сръдство, е поставенъ може би на едно отъ първитъ мѣста въ международнитъ разисквания. Вие знаете, напримеръ, какъвъ голѣмъ въпросъ се повдигна напоследъкъ за тѣзи параходи отъ чуждъ произходъ, носещи чужди знамена, които се явиха къмъ Русъ и бѣха заловени отъ румънското правителство, за които се предпологае, че сѫ предназначени да изпълнятъ нѣкои посегателства върху Дунава. Вие знаете какъвъ страхъ и какво безпокойство създаде това съобщение въ всичи крайдунавски държави. Тогава се разбра отъ всички тѣзи държави, какво би значело да бъде хвърлена въ въздуха нѣкоя огромна канара край „Желѣзни-врата“, или пъкъ нѣкои параходи натоварени съ циментъ или съ други материали, да бъдатъ минирани и по този начинъ да заседнатъ при „Желѣзни-врата“.

Една конвенция — така съобщаватъ чуждитъ вестници, които днесъ пристигнаха у насъ — е била сключена между крайбрѣжитъ държави на Дунава, включително и България, която има за целъ да измѣсти постепенно дори и международната дунавска комисия, която заседава въ Българградъ, и да установи известни нови права за крайбрѣжитъ държави. Като чета тази конвенция, така както я съобщаватъ — ако е вѣрно онова, което се съобщава въ чуждитъ вестници — азъ се боя, г-да, че правата на България до известна степенъ сѫ ограничени, намалени. По досегашнитъ конвенции, които уреждали движението по Дунава, крайбрѣжитъ държави, въ това число и България, имаха право да пренасятъ по Дунава всички видове материали, предназначени за тѣхъ, включително и военнитъ материали. Сега по тая конвенция, за която се съобщава, че била сключена и за която у насъ нищо не е съобщено, изглежда, че пренасянето по Дунава на материали занапредъ се поставя въ зависимостъ отъ разрешението, което ще даватъ другитъ крайбрѣжни държави. Така че, ако ние трѣбва да си доставяме военни материали по Дунава отъ нѣкоя крайбрѣжна дунавска държава, ще трѣбва да получимъ съгласието на всички дунавски държави. Азъ не знамъ дали тази конвенция действително е одобрена въ този си видъ и отъ нашето правителство. Ето единъ въпросъ, по който г-нъ министърътъ на желѣзницитъ би могълъ да ни даде много важни сведения; ето единъ въпросъ, по който комисията по Министерството на външнитъ работи би могла да бъде свикана, за да може да се дадатъ на народнитъ представители освѣтления и да се види, дали сѫ гарантирани правата на България при тѣзи нови условия, при които ще се действува занапредъ по Дунава.

Никола Мущановъ: Г-нъ Стайновъ! Вчера се публикува въ вестникъ „Миръ“, отъ френски, цялата конвенция.

Петко Стайновъ: Г-нъ Мущановъ! Азъ четохъ тая конвенция днесъ въ чужди вестници и намирамъ, че е неизгодна за българската държава. Тая конвенция, както се съобщава, че била сключена, може да изнася на унгарцитъ, които сѫ по-далече, може да изнася и на югославиянитъ, които сѫ отъ другата страна на „Желѣзни-врата“, може да изнася и на румѣнитъ, които и отгатъкъ „Же-

лѣзни-врата“ иматъ други сухопѣтни съобщения съ западните държави, но тази конвенция, така както е публикувана поне, струва ми се, не изнася на България.

Дени Костовъ: Г-нъ Стайновъ! Азъ отправихъ онзи день питане до г-на министра на външните работи, съ което помолихъ да даде обяснения на народното представителство за текста и характера на тази спогодба. Надѣвамъ се, че тия дни г-нъ министърътъ ще ми отговори.

Петко Стайновъ: Това го казвамъ сега, г-да народни представители, за да изтъкна какво голѣмо значение добива днесъ Дунавътъ за всички балкански държави, а най-вече за България, което насъ по-специално интересува.

Но да се върнемъ сега на законопроекта. Той си поставя една конкретна целъ: да се учреди едно предприятие, както е казано тамъ, което да може да постави българското рѣчно корабоплаване въ положението да се провежда по начинъ, че да устоява на конкуренцията на другите корабоплавания и същевременно да бѣде едно предприятие, което да бѣде освободено отъ канцеларския и формалистиченъ духъ, който убива всички подобни стопански предприятия; да се създаде едно ново стопанско предприятие, което да поеме и нашето дунавско рѣчно корабоплаване. Какво представлява това предприятие? То представлява едно автономно учреждение. Г-да! Досега въ България имаме — като оставимъ настрана Народната и Земедѣлската банки — само едно единствено подобно голѣмо търговско стопанско предприятие — това сжъ мини „Перникъ“. Тукъ, следователно, се касае да се учреди едно стопанско предприятие по подобие на мини „Перникъ“. Азъ, г-да, не съмъ противникъ на устрояване на подобни автономни предприятия, но зная, че срѣдъ народното представителство има раздвоение по въпроса, дали трѣбва да се увеличава числото на автономните предприятия у насъ по примѣра, който ни даватъ мини „Перникъ“, или не. Предполага се, че ние имаме ясна представа за резултатите, които мини „Перникъ“ ни даватъ като автономно предприятие. Това го казвамъ, защото вътре въ една седмица ние ще трѣбва да създадемъ три автономни предприятия, да не кажа и четири. Презъ изтеклата седмица ние гласувахме първия законъ въ това направление: създаде се едно предприятие за финансиране на мините въ България. То е автономно предприятие. Сега създаваме второ автономно предприятие: Българското рѣчно плаване. Третото автономно предприятие по примера на мини „Перникъ“ е електрификацията на Северна България. И поставя се единъ принципенъ въпросъ: трѣбва ли ние въобще да тръгнемъ въ пътя на създаване автономни предприятия? Ето въпросътъ, който очаквахъ да бѣде повдигнатъ гукъ. Повдигнаха се други въпроси, може би по-интересни въ нѣкои отношения, но този въпросъ, за създаването на нови автономни предприятия, не бѣше повдигнатъ, и азъ смѣтамъ, че Народното събрание трѣбва да се спре по-обстойно на него.

Автономията, която се създава за Българското рѣчно плаване, се съдържа въ чл. 1, гдето е казано, че това държавно стопанско предприятие съставлява самостоятелна юридическа личност. Азъ смѣтамъ, че ако трѣбва да се създаватъ автономни предприятия, трѣбва автономията имъ да бѣде ясна, да знаемъ, че се намираме предъ отдѣлна юридическа личност, която ще функционира съ свободата, която иматъ търговските предприятия, за да може да устоява на конкуренцията. Е добре, тази автономия, която се създава за рѣчното плаване въ чл. 1, ние не виждаме да е ясна. Защо? Нека почнемъ да разглеждаме нѣкои отъ членовѣ на законопроекта, за да видиме, че има неясноти. Има една самостоятелност, която се нарича бюджетна автономия. Напримѣръ, управлението на желѣзниците има бюджетна автономия, отдѣленъ бюджетъ. Ние тукъ не правимъ бюджетна автономия, а правимъ пълна административна автономия, отдѣлна юридическа личност, каквато автономия нѣматъ българските държавни желѣзници, а каквато иматъ мини „Перникъ“. И чл. 6, на който се спрѣ преждеговорившиятъ г-нъ Гачевъ, представлява една неяснотъ: е ли субсидия или пъкъ е заемъ тази сума, която по единъ бѣдещъ бюджетъ, който още не е гласуванъ, ние ще отпуснемъ на това автономно предприятие, да тази юридическа личност? Както виждате, казано е въ чл. 6, че кредитътъ по § 140 и частъ отъ кредититъ по § 132, точка „а“, и 133 по бюджета на Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата за 1940 г. — който даже още не е внесенъ въ Народното събрание — но при общъ сборъ на трите параграфи ненадминаващъ 6.000.000 л., се изтеглятъ въ авансъ само за 1940 г. и пр. и пр. Какво означава това постановление? Въ мотивитъ къмъ законопроекта е казано, че възприетиятъ отъ проекта начинъ е копие на

начина за добиване оборотенъ капиталъ за каменоломната „Атия“, която се експлоатира съ съдействието на българските държавни желѣзници. Навремето, въ 1928/1929 г., имаше едно доста усложнено счетоводство, което се целѣше да бѣде въведено въ държавните желѣзници. Тогава се направи и неясната комбинация за „Атия“. Но сега, когато ние сме наясно съ самостоятелния бюджетъ на българските държавни желѣзници, съ приходитъ и разходитъ на българските държавни желѣзници, не виждамъ каква яснота има въ това постановление на чл. 6. Първо, ние не знаемъ какви ще бѣдатъ тия параграфи 132 и 133, защото бюджетътъ на Главната дирекция на желѣзниците още не е внесенъ. Второ, ние не знаемъ кредитъ въ какъвъ размѣръ ще бѣде разрешенъ по тия параграфи. Какъ можемъ отсега да предсѣждаме въпроса за единъ бюджетъ, който още не е влѣзълъ въ сила? Азъ намирамъ, че тукъ има известна неяснотъ. Азъ бихъ предпочелъ, вмѣсто този оборотенъ капиталъ да минава презъ Главната дирекция на желѣзниците, да постановимъ, че даваме толкова и толкова оборотни срѣдства на тази юридическа личност, наречена Българско рѣчно плаване. Смѣтамъ, че, за да има яснотъ, трѣбва да опредѣлимъ: даваме толкова и искамъ отъ тази юридическа личностъ да функционира самостоятелно.

Друго неясно положение е по самата тази автономия на Българското рѣчно плаване. Въ чл. 16 се казва: (Чете) „За първите петъ години следъ влизането въ сила на този законъ заплатитъ на постоянните служители на Българското рѣчно плаване се предвиждатъ и заплащатъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата — Дирекция на водните съобщения“ — и пр. Значи, пакъ нѣма да има ясна смѣтка. Нали нашата целъ е да установимъ смѣтката, едно двойно счетоводство, което да ни покаже, дали това предприятие просперира или не? Заплатитъ, които ще бѣдатъ нѣколко милиона лева, нѣма да бѣдатъ плащани отъ това предприятие, чиято смѣтка искаме да видимъ, а ще бѣдатъ плащани, макаръ и само за петъ години, отъ българските държавни желѣзници. Пакъ има неяснотъ. Азъ бихъ предпочелъ ясно и категорично г-нъ министърътъ на желѣзниците да каже въ този законъ: толкова годишна субсидия давамъ на това дружество, на тази юридическа личност, и искамъ отъ това дружество да поддържа връзки, стокови и пѣтнически, първо, по нашето крайбрежие и, второ, съ западните държави, доколкото се касае за българския износъ и евентуално за българския вносъ. Тогава ще знаемъ смѣтката. Но при редакцията на тия два члена 6 и 16 ние тая смѣтка не можемъ да я уловимъ.

Г-нъ Гачевъ говори тукъ преди малко за субсидията, която се дава на Българското параходно дружество. Той изпадна въ грѣшка, като смѣта, че дружеството едва ли не ще купува параходи. Ние даваме субсидия на Българското параходно дружество, за да могатъ параходитъ му да поддържатъ и нерентабилни линии, да отиватъ въ Египетъ, въ Марсилия и чакъ до Анверсъ, за да можемъ по този начинъ съ наши параходи, при условия, поставени отъ насъ, да се свържемъ съ тия далечни пристанища. То може да коства скѣпо, но то е необходимо за българската външна търговия. Така че и тукъ, щомъ ние смѣтаме, че трѣбва да се развива българското корабоплаване на Дунава, ще трѣбва да дадемъ субсидия ясна и опредѣлена — толкова милиони, безъ да я поставяме въ зависимостъ отъ нѣкакви параграфи на бюджета на Главната дирекция на желѣзниците. Също така и за заплатитъ ще дадемъ субсидия. Защото въ края на краищата, щомъ турите, че заплатитъ ще се получаватъ отъ Министерството на желѣзниците, ние даваме субсидия, само че прикрито. Дайте я ясно, за да може цѣлния свѣтъ да провърти, добре ли се развива, правилно ли се развива това предприятие отъ гледна точка на счетоводството и на конкурентноспособността.

Затуй, г-да, азъ бихъ помолилъ г-на министра, когато се разглежда законопроектътъ въ комисията, по въпроса за автономията на това предприятие да се внесе повече свѣтлина, повече яснотъ, за да не изпаднемъ въ грѣшкитъ на нѣкои други автономни предприятия, специално на Българската народна банка и на мини „Перникъ“. Вие знаете какви го-⁴ми упрѣци се направиха навремето къмъ Българската народна банка, къмъ мини „Перникъ“, че едвали първата имъ и най-главна задача, въ очитъ на нѣкои поне, е била управителнитъ имъ съвети да си нареждатъ огромни заплати. Този въпросъ за заплатитъ, г-да, които ще получаватъ чиновницитъ и тукъ по тоя законопроектъ, до известна степенъ, е неуреденъ. Азъ не виждамъ въ нѣкой членъ на законопроекта да се говори за бюджета на това предприятие. Въ чл. 10 се говори, че управителниятъ съветъ има следните права: „Опредѣля приходитъ и разходитъ на предприятието“. Но опредѣлянето

приходите и разходите на едно предприятие, според мене, не се покрива напълно с идеята за един бюджет, който предполага известни уравновесявания. Въобще, смътамъ, че тукъ тръбва да се предвиди, че управителният съветъ гласува бюджета на предприятието, който се одобрява отъ Министерския съветъ.

Но това, което ме поставя въ малко затруднение и ме застава да помисля, че могат да стават нѣкои злоупотреби, то е чл. 18 отъ законопроекта. Тамъ е казано: „Служителитъ по Българското рѣчно плаване сж държавни служители по смисъла на действащитъ закони“. Ние правимъ подобно нѣщо и съ другъ законопроектъ, който ще сложимъ на разискване, а именно законопроекта за допълнение закона за уредбата и управлението на българскитъ държавни желѣзници. Искаме съ законопроекта да направимъ вълне държавни чиновници и тѣзи, които служатъ по Българското параходно дружество. Тукъ този въпросъ е предрешенъ. Въ чл. 18 се казва по-нататъкъ: „Размѣритъ на заплатитъ, които тия служители получаватъ по бюджета на предприятието, сж мѣродавни при опредѣляне пенсията имъ за изслужено време“. Ние даваме на управителния съветъ на това предприятие пратото да опредѣля заплатитъ на тия лица, които ще служатъ по рѣчното корабплаване, не съ огледъ на таблицитъ, които съществуватъ за другитъ държавни чиновници, а съ огледъ на приходитъ и разходите на предприятието, за което ще иматъ последна дума тѣ и Министерскитъ съветъ. Но забележете, г-да, тия заплати могатъ да бѣдатъ увеличени споредъ нуждитъ на рѣчното корабплаване извънредно много. Не се ли стига до едно парадоксално положение, че когато ще се опредѣлятъ пенситъ, ще трѣбва да се опредѣлятъ не по таблицитъ за заплатитъ на българскитъ държавни чиновници, а споредъ размѣра на заплатата, която е далъ управителниятъ съветъ? При туй положение може да се стигне и дотамъ, че единъ обикновенъ служител, който поради своето занятие получава много по-голяма заплата отъ своитѣ събратя, които работятъ на суша, може да получи пенсия евентуално и на министъръ. Защото тукъ нарочно е казано, че пенситъ ще се опредѣлятъ споредъ заплатитъ, които получаватъ служителитъ, а не по таблицитъ, които сж въ сила за всички държавни чиновници.

Въобще искамъ да обърна вниманието на г-на министра, щото при второто четене на законопроекта да се взематъ мѣрки да не бѣдатъ допустнати нѣкои прекалености. Миналото ни поучи доста въ това отношение и ние трѣбва да бѣдемъ много внимателни.

Понеже става дума за управителния съветъ, азъ сжщо ще подкрепя мнението на преждеговорившиятъ. Този управителенъ съветъ се състои отъ 7 души, отъ които 4 души сж чиновници, които действуватъ по заповѣдта на ония, които сж ги пратили тамъ, и само 3 души могатъ да не бѣдатъ чиновници. Ако искате да създадемъ едно предприятие съ търговски духъ — това е целта ни — трѣбва да поставимъ въ управителния съветъ по-малко чиновници, а повече представители на разнитъ стопански интереси, въобще компетентни лица по тая материя, които излизатъ отъ свободния животъ, които познаватъ духа на свободния животъ. Този духъ е важенъ за търговското корабплаване, което влиза въ състезание съ чуждитъ корабплавания, които сж сжщо така поставени на търговска начала. Азъ мисля, че 7 души сж много. Какви сж тѣзи многочисленитъ управителни съвети? Петъ души биха били достатъчни. Най-после, щомъ сте турили 7 души, могатъ да останатъ толкова, но въ никой случай не трѣбва да бѣдатъ 4 души чиновници, а трима представители на частнитъ интереси. Напримѣръ, виждамъ между членовѣ на управителния съветъ директора на воднитъ съобщения — добре. Виждамъ самия директоръ на рѣчното корабплаване — добре. Но защо е сложенъ „единъ висшъ държавенъ служител отъ Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ“? Вие вече имате двама държавни служители. Какъ може да бѣде по право членъ „единъ висшъ чиновникъ“? Не може да бѣде по право членъ „единъ висшъ чиновникъ“, а трѣбва да се каже ще бѣде този или онзи, ще бѣде началникътъ на това отдѣление или началникътъ на онова отдѣление. Той може да бѣде по право членъ, а не „единъ висшъ чиновникъ“. Може да има 10 души висши чиновници въ министерството. Щомъ има 10 души, ще има изборъ, а нѣма да има участие по право. Така че не е щастливъ употребениятъ изразъ, „единъ висшъ държавенъ служител отъ Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ“, който може да бѣде отъ рѣчното или отъ морското корабплаване, който може да бѣде началникътъ на движението или началникътъ на тракцията. Кой е висшъ и кой е нисшъ чиновникъ, това не е ясно. Азъ считамъ, че двама чиновници сж достатъчни да представляватъ интереситъ на българ-

скитъ държавни желѣзници, а именно директорътъ на рѣчното корабплаване и директорътъ на воднитъ съобщения.

После се казва: „Членовѣ на управителния съветъ, назначени отъ Министерския съветъ, се назначаватъ за срокъ четири години. Единъ отъ членовѣ, назначавани отъ Министерския съветъ, трѣбва да бѣде висшъ държавенъ служител при Министерството на финанситъ“. Защо е тамъ този чиновникъ? Азъ не виждамъ необходимостъ отъ участието на чиновникъ отъ Министерството на финанситъ въ това предприятие, което ще бѣде стопанско. По бихъ разбралъ да участвува тамъ чиновникъ отъ Министерството на търговията, а не отъ Министерството на финанситъ. Азъ мисля, че би трѣбвало да участвува единъ представител, да кажемъ, на търговско-индустриалната камара, която е въ Дунавската област. Трѣбва да участвува представител на общинитъ — както се изтъква отъ нѣкои — които сж край Дунава. Не можемъ да говоримъ за автономия — ако действително искаме да създадемъ автономия — щомъ управителниятъ съветъ се състои отъ 7 души, четирима отъ които сж чиновници, а трима само сж свободно избирами.

Въ законопроекта не е разрешенъ и въпросътъ за възнаграждението на членовѣ на управителния съветъ — ще получаватъ ли тѣ възнаграждение или нѣма да получаватъ. Вие знаете какви неприятни работи станаха съ възнагражденията на членовѣ отъ управителния съветъ на мили „Перникъ“. Азъ искамъ този въпросъ да бѣде уреденъ тукъ, за да туримъ една рамка, вънъ отъ която да не може да се излиза.

За провѣрителния съветъ. Въ него има представител на Министерството на финанситъ. Това е добро. И въ провѣрителнитъ съвети на другитъ автономни предприятия, които ще създадемъ следъ малко, има представители на Министерството на финанситъ. Има такъвъ и въ контролния съветъ на Българската земеделска и кооперативна банка и на Българската народна банка. Този представител на Министерството на финанситъ може да бѣде специалистъ и ще бѣде полезенъ въ контролния съветъ, а не трѣбва да има такъвъ представител въ управителния съветъ, кѣдего се решаватъ търговски въпроси.

Относно седалището на това предприятие. Азъ поддържамъ всички преждеговоривши, които искатъ седалището му да бѣде въ нѣкой крайдунавски градъ. Мили „Перникъ“ иматъ седалището си въ Перникъ и макаръ че иматъ много-милонни търговски интереси въ София, тѣ нѣматъ седалището си тукъ. Българското параходно дружество, макаръ че е свързано съ търговски интереси съ голѣми фирми въ София, нѣма седалището си тукъ, а седалището му е въ Варна. Нека приближимъ седалището на това предприятие до дѣлата, които то урежда. Така че аргументътъ, който е даденъ въ мотивитъ, че тѣ били чиновници, които трѣбвало да стоятъ въ София, не е състоятеленъ. Управителниятъ съветъ ще заседава три пѣти годишно. Може, ако има двама-трима чиновници въ него, тѣ да отидатъ въ Русе и да видятъ какво става тамъ, а не да носятъ цѣлата архива въ София, да носятъ теверитъ и да провѣрятъ тукъ книгата на дирекцията. Не, тамъ ще отиде управителниятъ съветъ. Онова, което интересува фирмитъ, не е управителниятъ съветъ въ София, а дирекцията, която разрешава съ корабитъ, съ навлата и пр. Дирекцията ще опредѣля навлата, тя ще разрешава стопанскитъ въпроси, тя ще опредѣля приходитъ и разходите, тя ще опредѣля линиитъ и разписанието на параходитъ. Всичко това трѣбва да се разрешава въ Русе, въ оная атмосфера, която се създава въ крайбългарски градъ, и затова поддържамъ предложението, седалището на дирекцията да бѣде въ Русе.

Накрая искамъ да се спра и на въпроса, който се повдигна, че не се засѣгала свободата на частното корабплаване. Тукъ има нѣкакво недоразумение. Нѣкои се обявиха противъ частното рѣчно корабплаване. Много се учудихъ, че въ тази Камара се намѣриха хора, които искатъ да запретятъ на българскитъ граждани да купятъ единъ параходъ, единъ шлепъ и на свой рискъ да трѣгнатъ по Дунава. Ние трѣбва да търсимъ такива хора съ свѣдѣ и да ги насърждаваме. Свободното рѣчно корабплаване трѣбва да го насърждаваме, за да се явятъ българи съ търговски духъ, съ инициатива, съ предприемчивостъ, съ личенъ рискъ да отиватъ на Дунава, а сжщо и на морето. Ние трѣбва да ги търсимъ. За съжаление, нѣма ги още. Не сме вземали мѣрки да насърдимъ частната инициатива. Спомнямъ си, преди години, трѣбваше да засилимъ нашия паркъ на шлепове. Яви се едно предприятие, което имаше 2 кораба и 6-7 шлепа — единъ русчуклия, Самсоновъ, който имаше тия кораби подъ румънски флагъ. Той поиска да ги направи български. К-гато поиска да ги прехвърли, веднага се явиха нашитъ митнически чиновници съ своитѣ формалности: този параходъ можемъ ли да го приемемъ, или не можемъ

да го приемем! Дайте да направим паракодитъ действително наши, да имаме контрол надъ тѣхъ. Този човѣкъ Самсоновъ, отъ Русе, година и два месеца се мъчи да прехвърли своитѣ параходи отъ румънски на български флагъ и накрая, мисля, не успѣ. Нашата бюрокрация, повтарямъ, не можа да намѣри всички възможности да приеме тѣзи параходи и шлепове.

Екимъ Екимовъ: Сума разправия имаше и съ прехвърлянето плавателнитѣ съдове на Русенската захарна фабрика.

Петко Стайновъ: Виждаме какъ нашата формалистика убива частната инициатива. Щомъ се поддържатъ такива еретични мнения, че не трѣбва да имаме свободно плаване по Дунава, бждете увѣрени, че и това ново предприятие нѣма да успѣе. Защо го говорю това? Защото нѣмаме частно корабоплаване, а искаме съ паритъ на държавата да го създадемъ. Знаете, че се отпусна кредитъ за купуване на 6 парахода, които още не сѫ дошли. Тия 6 парахода ще плуватъ по Дунава, съ което ще се тури начало на истинско българско дунавско корабоплаване. Ако се явятъ и други хора съ милиони да намѣрятъ смѣтка, да искатъ да купятъ такива кораби, ще трѣбва да ги насърдимъ. Имаме интересъ отъ това засилване на нашето корабоплаване. Имаме интересъ отъ улеснението на нашата търговия по Дунава, а заедно съ това и на нашия износъ. Сѣщото е и за морето.

Каза се, че законопроектъ трѣбва да създава монополъ. Този законопроектъ не създава монополъ, особено за преназначето на стокитѣ съ шлепове. Най-после можемъ да запазимъ единъ монополъ за каботажната служба, за пѣтическия трафикъ. Но онова, което ни интересува по-специално, то е превозътъ на стоки съ шлепове. Ние наблюдаваме какво става по Дунава. Шлеповетѣ сѫ силата и на Германия, и на Румъния. Сега се прави изчисление кой колко шлепа притежава, Вие знаете, че Англия, следъ обявяването на войната, започна да изкупува шлеповетѣ на чуждитѣ държави — и най-пробититѣ, и най-чурудисалитѣ корита започна да купува; дава злато, за да ги вземе въ рѣшетѣ си, да не позволи на своя противникъ да ги използва за прѣносъ на храни, петролъ и пр. Всѣки търси корита и ги купува на всевъзможна цена. Трѣбва ли ние въ този моментъ да кажемъ: не, ние не допушаме частни лица да купуватъ шлепове! Това ще означава лоша политика. Този законопроектъ ще трѣбва да насърчи корабоплаването, включително и частното. Той трѣбва да опредѣли единъ минимумъ отъ параходи и шлепове, които трѣбва да има държавата, и отъ тамъ нататъкъ да остави свобода на корабоплаването по морето и по Дунава. Ако искаме да бждемъ дунавска страна, за което много красноречиво говори преждеговорившиятъ ораторъ; ако искаме да бждемъ и морска страна, ние трѣбва да насърчимъ, г-да, наредъ съ държавното и частното корабоплаване по морскитѣ и по дунавскитѣ води. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Петровъ Недѣлковъ.

Иванъ Петровъ Недѣлковъ: (Отъ трибуната) Почитаеми г-да народни представители! Вземамъ думата, за да изляня единъ дългъ къмъ видинци, за да изляня единъ дългъ къмъ тия граждани, които отъ редица години очакватъ отъ Дунава много бѣщо. Ако е истина, че земята храни свѣта, то е истина, че и водата крепи свѣта. Ние сме свидетели, че милиарди се пиятъ, държави пропадатъ, за да могатъ да иматъ най-евтиния пѣтъ — водата. Ние, видинци, чувствуваме, че само Дунавъ може да спаси Видинъ. Историата, животътъ на видинското гражданство е доказалъ, че само търговията и транспортътъ, който се върши по Дунава, може да създаде добро съществуване, пемидѣкъ на видинското гражданство. Азъ съ задоволство и съ радостъ вземамъ думата по законопроекта за българското рѣчно плаване. Ние отъ два месеца заседаваме и гласуваме различни законопроекти за това, какво искаме отъ нашия народъ и какво той трѣбва да даде. Дано съ облаганията, които направихме, не сме въ грѣшка; дано XXV-то обикновено Народно събрание не бжде едно отъ тия Народни събрания, които извършиха доста тежки облагания на българскитѣ данъкоплатци. Безспорно, почитаемото правителство поиска тия облагания поради изключителнитѣ моменти, които преживява нашиятъ народъ. Точно при тая мисль, която, вѣрвамъ, всички вась безпокоя, когато утре ще отидете между вашитѣ избиратели и когато ще ви зададатъ въпросъ за тия облагания, идва една радостъ съ настоящия законопроектъ, който ще трѣбва да гласуваме. За мене това е голяма реформа. Вършеше се нехайство, да не кажа престѣпление,

отъ досегашнитѣ управления, като Дунавътъ не бѣ използванъ за България и отъ българския народъ. Съ законопроекта, който внася почитаемиятъ министъръ на железницитѣ г-нъ Горановъ, ние виждаме да се подчертава голямата нужда за нашия народъ и за нашата държава отъ използването на Дунава. Когато става въпросъ за българското рѣчно плаване, азъ мисля, че уважаемото народно представителство ще гласува съ готовностъ тоя законопроектъ, защото той ще допринесе доста много за нашия народъ.

Г-да народни представители! Познавамъ Дунава отъ моитѣ лични посещения на всички пристанища, отъ Виена до Русе. Имахъ възможностъ да отбѣля доста време, за да видя много съдове по Дунава — параходи, шлепове, моториси и т. н. — даже да посетя и параходни агенции. И едно разбрахъ: че Дунавътъ най-добре може да бжде използванъ по нашето, по българското крайбрежие. Азъ се убедихъ сѣщо, че Дунавътъ може да допринесе за едно много голямо стопанско повдигане не само на населението мѣста край брѣга му, но и въ вътрешността на страната. Затова азъ смѣтамъ, че съ тоя законопроектъ ние ще можемъ да обнадеемъ населението въ тия краища.

Нека, обаче, да се има предвидъ и нѣщо друго, специално за Видинъ, а именно, че на всѣка цена трѣбва да се създаде свободна зона. Тя не е опасна. Може нѣкой да се опасява, че една свободна зона ще служи на чужди пропаганди въ политическо отношение или за борба на идеи. Бдинци не знаятъ какво е да се предаватъ крепости; тѣ знаятъ само да ги превзематъ. Една свободна зона тамъ нѣма да даде възможностъ да се върши пропаганда противъ интереситѣ на България и на българския народъ. Азъ мисля, че една свободна зона въ Видинъ, или утре въ Варна или Бургасъ, нѣма да бжде въ ущърбъ на интереситѣ на нашия народъ. Тѣкмо обратното ще бжде: свободната зона ще допринесе да имаме у насъ всички стоки, да имаме по-евтинъ транспортъ за търговията, населението ще има възможностъ при по-евтини цени и въобще при по-добри условия да върши своитѣ покупки и продажби.

Г-да народни представители! Искамъ да се спра сѣщо така и на въпроса за видинското пристанище, защото рѣчното плаване е свързано непосредствено съ пристанищата. Пристанището въ Видинъ, което е може би най-удобното, най-хубавото, най-доброто — вѣрвамъ, че ще бждатъ съгласни съ мене всички отъ васъ, които познаватъ нашитѣ дунавски пристанища — чувствува липса на магазини и влоголища, а особено на силози и елеватори за нашитѣ зърнени храни. Азъ съмъ напълно убеденъ, че въ близко време презъ пристанището на Видинъ ще се изложи да става най-голямъ въносъ и износъ. И асѣл нашитѣ кораби ще могатъ да бждатъ използвани най-рационално именно чрезъ това пристанище, което ще бжде първиятъ пунктъ при движението отъ Западъ къмъ България и последенъ пунктъ при движението отъ Русе къмъ Западъ. Сѣщо така трѣбва да се има предвидъ и постройката на хладилници въ Видинъ, за да може хубавото видинско грозде и всичко друго, което произвежда нашиятъ селянинъ, да се изнася на Западъ съ нашитѣ бързи плавателни съдове.

Г-да народни представители! Като заявявамъ, че ще гласувамъ за законопроекта и като благодаря на г-на министра, че така навреме ни го представя за разглеждане и одобрение, азъ дължа да изкажа моята благодарностъ на нашия дунавски морякъ, който отъ нѣколко години насамъ проявява такава честна, добросъвестна и народополезна служба. (Народниятъ представителъ Екимъ Екимовъ ржкоплѣска)

Азъ съмъ ималъ случай не единъ път да наблюдавамъ дунавския морякъ какъ отъ 3 ч. сутринята до 11 ч. вечерята непрекъснато стои на своя постъ, безъ да претендира за каквото и да било, и дава блага на народа и отличенъ доходъ на нашата държава. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Понеже въ 8 ч. тази вечеръ ще трѣбва да се събере на заседание бюджетарната комисия, за да изслуша изложението на г-на министра на войната по бюджета проекта на Министерството на войната, моля, да се съгласите да преустановимъ заседанието сега.

Никола Захариевъ и други: За 9 ч. е опредѣлено.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тѣкмо гова искамъ да ви кажа, че вмѣсто въ 9 ч., бюджетарната комисия ще се събере въ 8 ч., и да ви помоля да отидете въ комисията.

За следващото заседание, което ще бжде утре въ 3 ч. следъ обѣдъ, съ съгласие на правителството ви предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Първо четене на законопроекта за Българско ръчно плаване — продължение разискванията.

2. Второ четене на законопроекта за гражданската мобилизация.

Първо четене на законопроектите:

3. За учредяване дирекция за електрификация на Северна България.

4. За застрояване на държавното място квартал № 472 в София от Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.

5. За допълнение на закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища.

6. Одобрение решенията на прошетарната комисия.

Тия от г-да народните представители, които приемат така предложения дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено въ 19 ч. 25 м.)

Подпредседател: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: { **АЛЕКСАНДЪРЪ ЗАГОРОВЪ**
 { **АНГЕЛЪ ВЪЛЧЕВЪ**

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВЪ**